ÑAPA

Weekendbijlage
van dagblad Amigoe

zaterdag 28 april 2012

SPOTLIGHT
2
Nieuwste trends
in make-up

REPORTAGE
5
Elandskoraal naar
'safety zone'

ONDERNEMEN
14
Broedplaats voor
jonge entrepreneurs

Vijf mannen op een basisschool:

'Wij brengen veel vrolijkheid in'

Het is nog een paar minuten voor de bel gaat. Het schoolplein ligt er ondanks de loommakende warmte verwachtingsvol bij. Een jongetje probeert een natte mop over een hoge houten lat te hangen om te drogen. De deur van een klas staat open. Een leerkracht geeft met harde basstem de laatste instructies aan zijn klas. Er wordt gelachen en met stoelen geschoven.

Vier van de vijf mannen van de Prins Bernardschool. Van links naar rechts Antonio, Bentley Leonora, Marlon Lourens en Joey Smith.

Tekst: Hanneke Stasse

Ik ben op de Prins Bernhardschool in de wijk Suffisant. De school telt 325 leerlingen, van wie zestig procent van elders komt: Colombia, Venezuela, Haïti en Jamaica bijvoorbeeld. De school heeft mijn belangstelling gewekt omdat vijf van de achttien leerkrachten mannen zijn van in de vijftig. De meesten van hen werken er al dertig jaar. Ik praat met Marlon Lourens (53) en Joey Smith (54). Voor de foto voegen Antonio (58) en schoolhoofd Bentley Leonora (55) zich bij ons. De vijfde mannelijke leerkracht is Elias Blachick.

Niet alleen in Nederland, maar ook op Curaçao zijn mannelijke leer krachten in het basisonderwijs eerder uitzondering dan regel. Hoe komt dat toch?

"Mannen zoeken vaak andere beroepen, beroepen met geld: iets in de handel of de economie. In het funderend onderwijs zie je bijna alleen vrouwelijke leerkrachten. Dat was ook al zo op de opleiding (Leraren Opleiding Funderend Onderwijs). Gemiddeld is 95 procent daar vrouw en 5 procent man. In onze klas zaten er drie jongens en twintig meisjes. Een docent op de Lofo zei: 'Jongens, jullie blijven hooguit vijf jaar op de school waar je straks gaat werken.' Dat zijn er dus dertig geworden. Wij waren op de havo al vrienden en zijn samen naar de Lofo gegaan, die toen nog APK heette: Akademia Pedagogiko Kòrsou. Bentley kwam als eerste op de Bernhardschool in 1981, Marlon volgde in 1982 en Joey kwam het jaar daarop."

Wat is het effect van relatief veel mannen op sc hool als leerkracht?

Marlon: "Ik denk dat het een positieve invloed heeft. De leerlingen hebben een vaderlijke figuur in de klas. Dat is iets wat jongens en meisjes nodig hebben. Het genereert ook respect - mannen in de klas - vooral bij de jongens uit machoculturen zie je dat. Ze luisteren beter naar een man. En meisjes gedragen zich naar ons toe alsof we hun vader zijn. Wij geven ze liefde in de goede zin van het woord en je ziet dat ze dat missen. De vader ontbreekt vaak in die gezinnen."

Zijn jullie streng?

Marlon: "Als het nodig is wel. Je moet je aan de regels houden. Daar zijn we strikt in. De sfeer is verder heel open. De kinderen komen naar je toe met hun problemen."

Joey wijst naar de grote hoeveelheid gewonnen wedstrijdbekers op de vensterbank. "Met landelijke evenementen valt onze school vaak op door gedisciplineerdheid ondanks de grote diversiteit van de leerlingenpopulatie."

Hoe is die diver siteit ont - staan?

Marlon: "In de jaren negentig vertrokken veel eilandbewoners naar Nederland in verband met de economische toestand die hier heerste. Veel bewoners van de omliggende landen kwamen naar ons eiland om de opengevallen laagbetaalde jobs over te nemen. Deze immigranten brachten na een periode ook hun familie over. Hun kinderen moesten naar school. Veel van deze kinderen kwamen op onze school terecht daar veel andere scholen huiverig waren om deze niet-Nederlands sprekende leerlingen aan te nemen. Deze scholen vreesden dat het een negatief resultaat zou hebben op hun schoolresultaat. De Prins Bernhardschool heeft echter van oudsher een open-deur-filosofie. Alle kinderen zijn welkom als ze maar willen leren. Door de jaren heen hebben wij kinderen van alle delen van de wereld mogen verwelkomen. Met veel plezier hebben wij meegewerkt aan hun vorming. Velen van hen wonen nog op Curaçao en werken mee aan de opbouw van ons eiland. En, wat ook meespeelt, wij als docententeam stralen een goede sfeer uit.

Hoe komt dat zo?

Joey: "Collega's voelen zich verbonden met kinderen, dit soort collega's trekken we ook aan. We zijn bovendien een actieve school: we doen mee aan zangwedstrijden en andere schoolevenementen. Doordat we met veel mannen waren deden we vanaf het begin af aan veel aan sport. Nu doen zowel de vrouwelijke als mannelijke collega's dat. Het lukt ons bovendien om veel voor elkaar te krijgen. Zo hebben we al 11 jaar naschoolse opvang en 134 leerlingen maken daar gretig gebruik van. Het zijn kinderen van onze school, maar ook uit de buurt. Marlon coördineert dit. Daar heersen dezelfde regels als op de school in de klas."

Marlon: "We nemen graag die kinderen op die thuis vadertje of moedertje moeten spelen voor hun jongere broertjes of zusjes. Zij kunnen vaak thuis geen huiswerk maken. Via Usona hebben we financiën kunnen krijgen voor de naschoolse opvang. Wij werken daar met zes leerkrachten van wie er vier man zijn. We hebben dus geen leidsters, maar bevoegde leerkrachten op het gebied van muziek, vaardigheid en gymnastiek. Vanaf vier uur is het tijd voor expressie. Van twee tot vier krijgen de kinderen ondersteuning bij hun huiswerk en andere cognitieve uitdagingen. De resultaten zijn daardoor goed voor leerlingen van ouders die minimumloners zijn. We zijn daar heel gemotiveerd voor als team."

Is het toeval dat bij de na - schoolse opvang het team voor tweederde uit mannen bestaat?

"Misschien niet. Wij maken wel lange dagen en onze vrouwelijke collega's hebben dan in de middag hun kinderen. Niet dat wij geen verplichtingen in ons gezin hebben. Ik denk wel dat we zo'n ondernemende school zijn dankzij het feit dat wij ook onze vrije tijd erin kunnen stoppen."

Wat is het effect van meer mannen op sc hool voor de sfeer in de docentenkamer?

Joey: Wij proberen zo vrolijk mogelijk te zijn. Wij beginnen de dag goed. We zijn hier langer dan bij ons gezin. Het voelt hier als onze eigen familie. We kennen elkaars familie ook goed.

Marlon: "Ja, wij brengen veel vrolijkheid in."

Een vrouwelijke collega mengt zich in het gesprek: "Ze maken gewoon meer en leukere grappen. Met alleen vrouwen zijn wij een beetje strak, toch?", zegt ze lachend.

Ondanks de relatief slec hte betaling heb ben jullie voor dit beroep gekozen?

Marlon: "Eigenlijk wilde ik leraar Engels en Nederlands worden. Vanwege alle rompslomp ben ik toch op het eiland gebleven."

Joey: "Ik stond nummer één op de studentenlijst van lerarenopleiding Möller in Tilburg, maar zag op tegen de overstap. Achteraf gezien ben ik daar blij mee, want ik voel me niet vervreemd van mijn eigen mensen zoals zo vaak gebeurt bij degenen die weg zijn gegaan en op latere leeftijd terugkomen. Zij moeten dan from scratch beginnen: een huis vinden, een vriendenkring opbouwen, je leren aanpassen... Je mentaliteit verandert als je lang in Nederland bent geweest. Je doet dan de dingen niet die een echte Curaçaoënaar wel doet, naar de snèk gaan bijvoorbeeld. Je bent gewoon niet zo krioyo meer. Maar ik heb hier mijn leven gemaakt."

Welke aanbevelingen zouden jullie geven aan pabo' s om meer mannen binnen te ha - len en te houden?

Marlon: "Je moet die jongens eerst te pakken zien te krijgen, begin dan met een goede sfeer, betaal de studiekosten voor ze en verhoog de salarissen, vereenvoudig de studie, niet wat betreft kwaliteit, maar wat betreft al het papierwerk. We zien hier stagiaires van de Lofo dagen achter hun laptop zitten in de docentenkamer. Die zeggen dat ze bezig zijn met hun 'minor', terwijl het echte werk volgens ons in de klas plaatsvindt!"

Wat drijft jullie al die dertig jaar?

Marlon: "De satisfactie als je ziet dat je in het kind een omslag kunt bewerkstelligen. Het wordt een mens: je bent aan het funderen voor straks. Ons vroegere schoolhoofd zei: "Je moet een kind maar uit één oogpunt bekijken en dat is alsof het je eigen kind is!"

Joey: "Elke dag is een nieuwe dag. Je leert iets nieuws van je leerlingen. Elke dag geeft iets nieuws."

Marlon: "Naarmate ik ouder word zie ik wel op tegen dat vele correctiewerk en ander papierwerk. En ik zie dat de generatiekloof wel groter wordt: van de computer weet een leerling al veel meer dan ik."

Wat zouden jullie zeggen te - gen jongens die je wilt over - halen om voor het beroep van leerkracht te kiezen?

Joey: "Ik zou zeggen: 'Zie je die dokter of minister daar? Die hebben wij les gegeven.' En ik zou tegen ze zeggen: 'Help me build the nation!'

Marlon Lourens bij de Greenhouse op het sc hoolplein, waar alle kinderen een zaadje hebben g eplant en nu kunnen zien hoe dat groeit.

Hanneke Stasse coördineert en begeleidt stages van studenten pedagogiek, pabo en lerarenopleiding vo/bve op Curaçao. Zij is als lerarenopleider en als adviseur diversiteit werkzaam bij het domein Onderwijs en Opvoeding van de Hogeschool van Amsterdam.

ÑAPA 2012
Nr. 17

INHOUD

1 Vijf mannen op een basisschool
2 Spotlight
3 Spaanse muzikale erfenis
4 Gezondheid
5 Elandskoraal naar 'safety zone'
6 Culturele agenda
7 Literatuur
8 Varia
9 Eten & Drinken
10 Integraal Personeelsbeleid
11 Business Columns
12 Business Rubrieken
13 In bedrijf
14 Young Entrepreneurs Award JCI-IOBA

Colofon

BLADMANAGER
Karin Wooning
EINDREDACTEUR
Hans Vaders
ADVERTENTIES
Marloes Tak
VORMGEVING
Wendela Ataliede
Stephanie Heyer
Aan deze Ñapa werkten mee:
Marja Berk
CVF
Monique Casimiri
Verele Ghering
Hans de Haan
Fred de Haas
Margot Hack
Bob Harms
Lisette Keus
Brede Kristensen
Shakti-Aroena Lakhi
Judice Ledeboer
Denatre Osepa
Jan de Ruijter
Hanneke Stasse
Stimul-IT
Hans Vaders
William ten Veen
May Voges
Ken Wong
Karin Wooning
Ñapa is een publicatie van:
Uitgeverij Amigoe NV
Scherpenheuvel z/n
Curaçao
Tips voor de redactie?
Bel 736-9050
Email napa@amigoe.com
Adverteren?
Bel Marloes Tak
736-9050 / 516-7377
advertentienapa@amigoe.com

De nieuwe supervrouw:
'Laat je ware schoonheid schijnen'

Het lente- en zomerseizoen in Europa brengt ook de warmte mee in de make-up, door blits en gedurfd naar buiten te treden! Noem het maar het 'N&N' seizoen - neon en naakt. De 'heat' van de vorige zomer op het continent gaat dit jaar gewoon door, maar met een vrouwelijkere en sensuelere benadering van make-up. M•A•C Cosmetics introduceert vier nieuwe essentiële trends dit seizoen, door een pure en tegelijkertijd verfijnde opmaak. Een van M•A•C's senior make-up artiesten, Gisel Calvillo, neemt ons mee op een zomerrit tijdens de jaarlijkse lente/zomer trend-presentatie, die dit jaar op Aruba werd gehouden.

Tekst: Denatre Osepa

Schoonheid is terug bij M•A•C, met een koppeling van kleuren uit het verleden en moderne kleuren om een supervrouwelijke maar stoere uitstraling te creëren, die je eigen ware schoonheid laat prevaleren. Make-up-artiesten, zoals Galvillo, speelden met een mix van oude en nieuwe kleuren die uit de lade van een antieke kaptafel lijken te zijn gehaald, maar met futuristische accenten en tijdloze natuurlijke tinten uitgevoerd in een nieuw en fris jasje.

De algemene boodschap van de vier nieuwe trends brengt warme, stralende gezichten met een gezonde en sportieve toon in Ath-elite; een fijne hint waarin pastelkleurtjes, hoogglans en subtiele definitie worden samengebracht in Nouv-eau; Metallic en her-gedefinieerde bronzers worden gebruikt om te schitteren met een zomerse gloed op de lippen, wangen en ogen in Ore-inspired; Brilliante, levendige, 'urban' kleuren voegen een dynamiek toe aan ogen of lippen (niet allebei tegelijk) met een gedurfde maar verfijnde nieuwe versie van de neontinten uit de jaren 80 in Neo -n. Een constante zijn dit seizoen duidelijk dikke en merkbare, maar goed gedefinieerde wenkbrauwen.

Galvillo vertelt dat op de 'cat-walk' dit seizoen, bijna blote, frisse gezichten prominent aanwezig waren tijdens de lente/zomer modeshows. De sportieve, spa-frisse huid is opvallend in de Ath-elite look. Het idee hier is om een effect van een glanzend monochroom, minimalistisch, architecturaal gezicht te creëren met dimenties. Een zacht laagje oogschaduw, weinig of geen mascara, highlight op de jukbeenderen en transparante lipgloss (bijvoorbeeld M•A•C's 'lipglass'), worden nu gebruikt voor een natuurlijke, 'no-make-up' look. De wenkbrauwen zijn meer zichtbaar dan ooit; vol is mooi. Het is echter niet onaangeroerde wildernis uit de jaren tachtig, maar juist gedefinieerde volle wenkbrauwen die de natuurlijke schoonheid accentueren in deze naaktlook. Maar het belangrijkste is een goede basis van moisturizers en foundations om de huid stralend en helder te houden.

Ware schoonheid schijnt door in de romantische golf van Art Nouveau-inspiratie uit de jaren twintig.
Nouv-eau brengt deze supervrouwelijke klassieke glamour terug met een modern watereffect. De huid ziet er sexy en bezweet uit, zoals Galvillo het stelt, terwijl een hint van pastelgetinte kleur de ogen omlijnt samen met een vleugje mascara die allebei licht 'besmeurd' zijn aangebracht. De wenkbrauwen zijn vol en zacht, de lippen lijken gevlekt alsof de kleur door water gespoeld is en de wangen en jukbeenderen zijn rooskleurig met een laagje transparante lip-gloss er bovenop. Het gaat er hier echter niet om een retrolook te creëren. Het draait om een nieuwe interpretatie van vrouwelijkheid door het vastleggen van de geest van een tijdperk.

J-Lo Glow
De J-Lo glow, vernoemd naar de zangeres Jennifer Lopez, is terug in Ore-inspired. Gisel Galvillo legt uit dat dit een look is van licht zongetinte of gepolijste jukbeenderen. De grondmineralen in rijke bronskleuren met gouden highlights zijn er om de contouren op de wangen te maken met een rustieke koperen uitstraling. In plaats van één blok kleur van blos worden er nu drie lagen gebruikt in deze look. De eerste stap is het accentueren van de jukbeenderen met een geelgetinte bronzer (zoals M•A•C's Hey Sailor bronzer in Refined Golden), voeg dan een goudmetalen net erop voor highlights en sluit af met een roze kleur op de wangen. Maar dat is niet alles. Deze kleuren worden ook gebruikt om een subtiele glans aan de oogleden toe te voegen. De 'smokey eyes' zijn terug op een meer verfijnde manier, gecombineerd met bronzige oogleden. Maar, ook al ligt de nadruk op de ogen en wangen, de huid is nog steeds het ultieme materiaal voor het recreëren van een getinte-chique look.

En toen werd het niet licht maar fel door het koppelen van deze neutrale kleuren aan warme tinten, met de nadruk op de ogen of de lippen. In deze graffiti geïnspireerde 'urban' Neo-n stijl, worden schokkende fruitige en snoepkleuren weer tot leven gebracht. De meest iconische kleuren van de jaren tachtig krijgen dit seizoen een nieuwe uitvoering, waaruit blijkt dat er eindeloos veel manieren zijn om dramatische tinten te dragen. Vermaak je met citroenkleurige ogen of een gedurfde fruit-punch lip, maar houd de rest van het palet strikt neutraal. Het gezicht wordt in feite in secties verdeeld zodat er maar op één gedeelte geconcentreerd wordt. Hierdoor ontstaat een uitstraling die niet 'over-the-top' is, maar nog steeds trend-chique als een 'neon-nimph', zoals Galvillo vermeldt.

De natuurlijke volle wenkbrauwen, zoals op verschillende catwalks te zien zijn dit seizoen, vragen om afstand te nemen en zelfs weg te stappen van het pincet en de wenkbrauwen uit te laten groeien. Het enige wat men hoeft te doen om een look die zowel natuurlijk als vol is te creëren, is de wenkbrauwen met een wenkbrauwpotlood of een wenkbrauwschaduw met een schuine kwast een beetje bij te vullen. Nadat de wenkbrauwen bijgevuld zijn, leg ze vast met een transparante wenkbrauw-gel zodat deze lekker op hun plek blijven, geeft Galvillo als tip.

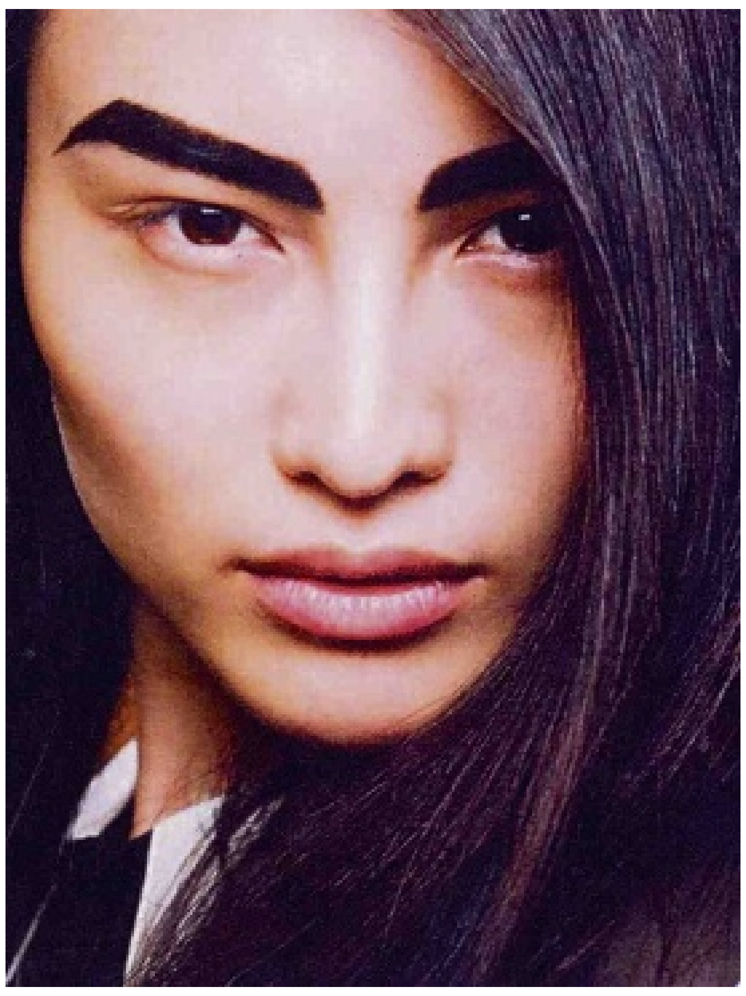
Opvallende natuurlijke volle wenkbrauwen.

Hij vertelt dat M•A•C al meer dan twintig jaar achter de schermen aanwezig is bij modeshows en richt zich op zowel artiesten als 'alledaagse' vrouwen. Ze bevindt zich tussen die twee werelden en vindt haar balans door de boodschap van deze (overdreven) trends te vertalen naar de 'echte' vrouwen op een meer ingetogen manier voor dagelijks gebruik. Velen van ons werpen inderdaad maar één blik op deze trends en genieten van de prachtige kleuren, maar durven deze meestal niet aan. Echter, het dragen van felle make-up kleuren is niet alleen voor jongeren meer en prominente vrouwelijkheid is tegenwoordig essentieel voor de moderne supervrouw. Maar wat je ook kiest, je moet je mooi voelen. Dan doe je het goed. Dus in dit seizoen 'N&N' - neon en naakt - laat je ware schoonheid schijnen door te genieten van de nieuwe supervrouwelijkheid.

De frisse gezichten van Athe-elite.

Gisel Calvillo met modellen Ore-inspired (l) en Neo-n (r).

Klassieke glamour en watergespoelde lippenkleur in Nouv-eau.

Foto van de week

Wie volgt ons voorbeeld?
Miepie en Lady, het is echt waar,
Houden heel veel van elkaar.
"Vechten", zeggen zij, "doet veel pijn.
Daarom is 't goed om lief voor elkaar te zijn."

Lady en Miepie zijn de huisdieren van Yvette La Rose.
De foto werd ingediend door mevrouw S. Bolwerk.

Heeft u een leuke foto?
Stuur hem naar napa@amigoe.com

Thuis

Zwemles

Monique Casimiri

Zwemlessen heb ik nooit op Curaçao gehad. Die heb ik in Nederland gevolgd. Wat ik mij er vooral van herinner is dat we voor schooltijd al in de auto van een buurvrouw zaten. En in die auto stonk het. De stank was een combinatie van kattenpies en omgevallen, inmiddels zure, koeienmelk. Ik heb aan mijn zwemlessen niet de beste herinneringen.
Ik zal niet veel lessen nodig hebben gehad, denk ik nu. Mijn eerste vier jaar woonde ik op Bonaire. Ik zwom al voordat ik kon lopen. Maar als de lessen maar een beetje op de lessen van nu lijken dan had ik misschien pech. Hier maken ze de kinderen eerst tien weken lang watervrij. Dat mijn zoon al twee jaar zonder nadenken in een zwembad springt maakt dan niet uit. De hele groep moet watervrij zijn, dan pas gaan ze verder. Voor de zwemles zijn we naar een ander dorp uitgeweken. Zeer ouderwetse methode, maar wel effectief. Na bijna een jaar mag hij over een paar weken op voor zijn A-diploma.
Vlak voor de kerst zonk de moed mij in de schoenen en stond ik op het punt om hem van de zwemles af te halen. Hij speelde meer in het water dan dat hij vooruit kwam. Als hij dan al verwoede pogingen deed om de schoolslag te doen, zag ik hem eerst een paar pirouettes draaien om zijn eigen as, voordat de zwemjuf hem weer vooruit duwde, de goede richting uit. Ik stelde de beslissing nog even uit. Eerst op vakantie naar Curaçao. Daar heeft hij drie weken lang gezwommen, gedoken en met heel veel plezier in het water gelegen. Hoe anders was dat een paar jaar geleden. Toen was elke steen een krokodil. Het maakte niet uit waar we gingen zwemmen. Hij hing om mijn hals en liet niet los. Daar was nu geen sprake van. Hij was vrij in het water en later bleek op de zwemles dat hij ook nog wat had bijgeleerd. Hij ging vooruit, hij zwom de anderen voorbij en je kon zien dat hij geoefend had.
Nu het diploma zwemmen voor de deur staat besloot ik nog wat extra te oefenen. Met frisse tegenzin naar een zwembad dat dichter bij huis is. Geen bandjes, geen kurken om, gewoon het water in en oefenen. Onze tenen waren nog niet nat toen er al een badjuf naast ons stond: 'heeft hij een diploma?' 'Nee', leg ik uit, 'daarvoor kom ik juist. Om te oefenen zonder kurken , zodat hij straks zijn diploma kan halen.' Geen sprake van was het antwoord. Of de bandjes om, of uit het water.
En hoewel ze gelijk hebben denk ik ook: hoe gemakkelijk is het dan op Curaçao. Je gaat naar de baai en je gaat zwemmen. Geen badjuffen die je tegenhouden, hooguit een kassajuffrouw als je niet betaalt. En ook dat valt te omzeilen. Om vijf uur zwemmen is nog steeds leuk en op Caracasbaai zwemmen is ook leuk. Alleen jammer van die krokodillen die daar in het water zitten. Dus wat is wijsheid. Tot uit den treure zwemlessen volgen in een zwembad in Nederland of leren omgaan met de krokodillen en daar omheen leren zwemmen.

De Spaanse muzikale erfenis (1)

Enige tijd geleden nam onze medewerker Fred de Haas u in Ñapa mee op een sentimental journey naar 'Het Daniel Santosgevoel in de Cariben'.
In onderstaand artikel gaat hij terug tot de wortels van de muzikale erfenis die het Caribisch gebied en Latijns-Amerika van het oude Spanje hebben ontvangen. Deze wortels reiken tot in de late Spaanse Middeleeuwen en het vroege Middellandse Zeegebied. De politiek van Ferdinand en Isabella van Kastilië, de activiteit rond de Spaanse handelsvloten, de rijke Spaanse taal, de regionale invloeden van het Iberisch schiereiland, de vele Spaanse muziekinstrumenten en versvormen, de Flamencomuziek van de Andalusische zigeuners die nog te horen is in de harpmuziek van Vera Cruz, de oude Arabisch-Andalusische akkoordenschema's die nog doorklinken in de Polo van het Venezolaanse eiland Margarita getuigen nog steeds van een innige verbondenheid van het Caribisch gebied en het Latijns-Amerikaanse continent met de muziekcultuur van de vroegere Spaanse conquistadores.
Neem vooral rustig de tijd om de in het artikel aangegeven koppelingen met You Tube te maken om dit zo rijke verleden muzikaal te laten spreken.

Harp.

Tekst: Fred de Haas

Vanaf de 15e eeuw heeft de economische en culturele invloed van Spanje zich doen gelden in de Cariben en op het vasteland van Zuid-Amerika.

Een van de culturele componenten wordt gevormd door de Latijns-Amerikaanse muziek waarvan de wortels tot diep in de Spaanse middeleeuwen, de renaissance en de barok reiken. Dat geldt niet alleen voor de 'academische' salonmuziek, maar ook voor de volksmuziek, genres waartussen in de voorbije eeuwen een opmerkelijke overdracht plaatsvond.

Volksmuziek
Onder 'volksmuziek' verstaan we hier de muziek die grote groepen in een samenleving beschouwen als hun erfgoed en identiteit, met dien verstande dat dit enigszins vage begrip 'identiteit' aan voortdurende verandering onderhevig is. In dit artikel zal ik ingaan op de historische achtergronden en kenmerken van de door de muziek van het oude Iberische schiereiland beïnvloedde Latijns-Amerikaanse volksmuziek, speciaal die van het Caribisch gebied, het vroegere scharnierpunt van de 'Latijnse ziel'.

Dat deze geschiedenis van de muziek deel uitmaakt van een geschiedverhaal dat, helaas, bol staat van misstanden en uitbuiting van de ene mens door de andere is een eeuwige schande en een onomstotelijk bewezen feit. Dat dit verhaal niet beperkt was tot het gebied waarover we nu schrijven is afdoende bekend. Lang voordat de Afrikanen onder dwang naar de Cariben en verder werden gebracht om te werken op de plantages, was er immers al sprake van slavernij in Andalusië, op de Canarische eilanden, de Azoren, Madeira en in vele andere landen.

Smeltkroes van culturen
Vier eeuwen lang vormde het Caribisch gebied een gemeenschap die openstond voor invloeden van overzee: het Iberisch schiereiland (Spanje en Portugal), Afrika, Kaapverdië, de Canarische eilanden, het Middellands Zeegebied en later Frankrijk, Engeland, Nederland en andere naties.
Daarbij is het van belang te beseffen dat de kolonisatie van Zuid-Amerika in de eerste eeuw (de 16e) vooral plaatsvond vanuit Andalusië en Extremadura, een gebied dat achthonderd jaar onder Arabische heerschappij had gestaan en waar veel verschillende culturen elkaar hadden ontmoet, getolereerd en bevrucht.
Toen de Katholieke Koningen Ferdinand en Isabella van Castilië de Arabieren (Images of Arabs and Muslims in Spain, YouTube en: Música Andalusí 'Wallada bint al-Mustakfi, YouTube) en Joden (Música sefardí: Shir Nashir, YouTube) uit Spanje hadden verdreven na de val van Granada in 1492, verdween ook langzamerhand de islamitische en joods-sefardische beschaving en werd in Spanje de katholieke cultuur overheersend. Zo kwam het dat het katholicisme via het Spaanse koloniale imperium over het grootste deel van Zuid-Amerika kon worden verbreid.
Nadat de inheemse ('Indiaanse') gemeenschap was vernietigd werd in het Caribisch gebied de Spaanse en, later, de Afrikaanse cultuur dominant. Je kan dan zelfs spreken van een Afro-Andalusische invloed die tot op de dag van heden in de Spaanstalige Caribische gebieden zijn stempel drukt op de cultuur waarvan de muziek een van de vele verschijningsvormen is.

De handel die ontstond rond de grote, commerciële Spaanse vloten en de bloeiende slavenhandel zorgde er ook voor dat er in de koloniale tijd veel verbinding was tussen het Iberisch schiereiland en de overzeese gebieden. Zo kon eeuwenlang een culturele overdracht betrekkelijk ongestoord plaatsvinden.

De Spaanse taal
Het soort Spaans dat in de eerste eeuw overwegend werd gesproken in de koloniën, vertoonde voornamelijk de kenmerken van het Andalusische Spaans, waarvoor de ge-aspireerde 's' of het weglaten van de s-klank en de d-klank tussen twee klinkers karakteristiek was (voor een voorbeeld van deze uitspraak kunt u luisteren naar www. Guantanameros en Habana. Cambron y su gente, YouTube. Vooral het Caribisch gebied, met inbegrip van de kustgebieden van Colombia en Venezuela zou deze 'slordige' uitspraak blijvend met zich meedragen.
In deze en volgende eeuwen zouden zich, naast de officiële - koloniale - 'moedertaal' Creoolse talen als het Papiaments van de ABC-eilanden, het Creools van Jamaica en Suriname, het Creools van Haïti en de Franse Caribische gebieden ontwikkelen uit het Spaans, het Portugees, het Engels en het Frans. Ook zouden zich talrijke elementen uit onder meer de Bantoetalen vermengen met het Creools en de uitspraak ervan beïnvloeden. Voorlopers van het Caribische Creools waren het Afro-Spaans of 'Guineo' uit Andalusië dat daar al werd gesproken aan het eind van de 14e eeuw en - vanaf de 15e eeuw - het Afro-Portugees van de Afrikaanse westkust. Sporen van op Spaanse leest geschoeide Creoolse talen die in de 17e eeuw werden gesproken in, bijvoorbeeld, Puerto Rico, kan men terugvinden in de Spaanse toneelteksten van die tijd en onder meer in de poëzie van Sor Juana Inés de la Cruz.

Ferdinand II van Spanje

Handel en culturele contacten
Door de grote bedrijvigheid rond de Spaanse handelsvloten ontstonden er veel contacten en uitwisselingen op allerlei gebied. Portugezen, Spanjaarden, Basken, Galiciërs en Catalanen brachten hun eigen cultuur mee en dus ook hun eigen muziek en 'cancioneros' (liederenbundels).
Vanaf het einde van de 16e eeuw kon de muziek in het Caribisch gebied zich vrij ontwikkelen en zich losmaken van de traditionele regels die nog steeds in Spanje golden. De kosmopolitische samenstelling van de bevolking zorgde ervoor dat invloeden uit verschillende culturen elkaar als vanzelf konden doordringen. Het was dus niet zo dat Spanje een onomkeerbaar dogmatisch stempel op de muziek kon drukken, al zou het officiële Spanje dat natuurlijk wel graag gewild hebben. Zo kon het gebeuren dat een nieuw soort muzikanten muziek begon te maken die de uitdrukking was van de geest van de toenmalige bevolking. Er ontstond op die manier een Creoolse volkscultuur met eigen ensembles en orkesten die zich langzaamaan zouden onttrekken aan de invloed van de kerk en de officiële Spaanse kapelmeesters die bijzonder groot was. Vooral de Jezuïeten deden er alles aan om de inheemse bevolking op te leiden tot volwaardige Europese musici. De bevolking kreeg de beschikking over harpen en violen en speelde daar al gauw even virtuoos op als hun collega's in Europa. Bezoekers uit Spanje waren stomverbaasd dat ze in de koloniën zulke schitterende polyfonie en barokmuziek konden horen. Ook verschenen er inheemse componisten die prachtige 'Europese' muziek schreven. Beroemd zijn de stukken die gevonden zijn in de archieven van de kathedraal van Puebla en Lima.

Het grote aantal instrumenten dat vanuit Spanje het nieuwe continent binnenkwam moest het leven veraangenamen en de bevolking gunstig stemmen voor het Spaanse koloniale gezag. Dat was een bewuste en bijzonder geslaagde politiek van de Spaanse koningen. Maar daaraan is het ook te danken dat er zo'n grote verscheidenheid aan instrumenten in Zuid-Amerika te vinden is. En - no hay mal que por bien no venga (elk nadeel heeft zijn voordeel) - de Zuid-Amerikanen zijn verwoede liefhebbers van hun eigen muziek geworden. Trouwens, mét hen ook vele anderen.

Nieuw muzikaal huis
De nieuwe volkscultuur zou een nieuwe muzikaal huis bouwen op de fundamenten van de oude Spaanse modellen. Daarbij bleef men voor wat de zang betreft het soort verzen gebruiken die zich het beste leenden voor de muzikale behoefte. Zo bestond er een grote voorkeur voor het 8-lettergrepige vers dat heel karakteristiek was voor Spanje en Portugal. Maar men hield ook van de onregelmatige seguidilla die was afgeleid van de Arabische 'Zéjel' (Luisteren: www. Música Andalusí "Btâyhî" , Moaxaja&Zejel, Calamus, YouTube).
De vorming van die 'eigen' muziek kreeg zijn beslag in de 18e eeuw. Bovendien kwam door de komst van grote aantallen Afrikanen de tweedelige maat in zwang die zich op intrigerende wijze aansloot bij de driedelige Spaanse (www.Hugo Blanco - Ritmo Africano, YouTube).

Directe nakomelingen van de Spaanse muziek uit de 16e eeuw zijn de Villancicos en Aguinaldos.
Deze muzieksoorten vertonen grote overeenkomsten in Puerto Rico, Venezuela, Colombia en het gebied rond Vera Cruz in Mexico (www.villacicos navideños - Estudiantina San Pedro Apóstol Mty. N.L.México, YouTube).

Het is curieus om te constateren dat deze kerstfolklore niet voorkomt in gebieden waar suikerriet, koffie en cacao werd verbouwd omdat de kersttijd samenviel met de oogst, zoals in Santo Domingo en Cuba. Oneerbiedig gezegd was er toen even geen tijd voor het zingen van kerstliedjes! Er was werk aan de koloniale winkel...

Als laatste wil ik aantekenen dat genres als de oorspronkelijke Paraguayaanse polca, de in vele landen gespeelde salonmuziek als de mazurka, de wals, de danza en andere dansvormen niet uitsluitend afkomstig zijn van het Iberisch schiereiland maar ook uit landen als Frankrijk en Oostenrijk. Ook de vormgeving van de folklore is zeker niet alleen terug te voeren op Spanje.

Instrumenten
In de snaarmuziek van Latijns-Amerika vind je veel sporen van de Spaanse muziek uit de late middeleeuwen (13e – 16e eeuw), de overgangstijd van renaissance naar barok en uit de Spaanse en Italiaanse Barok (17e en 18e eeuw). Later worden er Afrikaanse en 'Creoolse' instrumenten aan de Spaanse toegevoegd: maracas (Venezuela, Colombia, Puerto Rico, Sto Domingo), güiro (Colombia), marímbula (Midden-Amerika), furruco (Venezuela, Puerto Rico).
Het valt op dat de oude Spaanse namen van de verscheidene muziekinstrumenten ook voortleven in Zuid-Amerika: guitarra, tiple, bandola, vihuela, bandurria, laúd en nog vele andere regionale namen.

De harp
De diatonisch (= in één toonaard) gestemde harp werd zeer veel gebruikt in de koloniale eeuwen. Het is nu nog steeds een populair instrument in landen en gebieden als Venezuela, Colombia, Paraguay en Vera Cruz (www.Musica Paraguaya – Polca, YouTube).
De diatonische harp heeft zich ontwikkeld uit de kleine Gotische ('Keltische') middeleeuwse harpen die drie en een half octaven bestreken en die zich in de 15e eeuw overal op het Iberisch schiereiland hadden verspreid. Die Gotische harpen (www. Medieval Music - Harp, Sarah Deere-Jones, YouTube) werden onder meer door missionarissen met zeer veel succes bij hun werk onder de inheemse bevolking gebruikt. In Paraguay is het een nationaal instrument geworden, evenals in Venezuela (www.4. Pasaje - Juan Vicente Torrealba y sus Torrealberos, YouTube) .

In de volksmuziek bleef de diatonische harp populair en de chromatische harp (met alle hele en halve tonen) werd verder ontwikkeld in de klassieke muziek (luister voor een combinatie van chromatische harp, vihuela, viola da gamba, castagnetten en tamboerijn naar: Jordi Savall - Folías de España, YouTube). De diatonische harp was een dankbaar instrument dat luide en heldere - hoge en lage - klanken voortbracht en waarvan de klankkast ook als trommel kon worden gebruikt.

Gitaarsoorten
De harp werd begeleid door allerlei gitaarsoorten die zich in de loop van de 16e en 17e eeuw ontwikkelden, zoals bijvoorbeeld de Italiaanse 'chitarra battente', de 'guitarra de golpe' van de Mexicaanse Stille Oceaankust (www.El Maracumbe Viejo Guitarra De Golpe, YouTube), de cuatro (Venezuela, Colombia), de jarana (Mexico), de mejoranera (Panama), de tiple (Colombia), de timple (Canarische eilanden), de bandurria (Cuba), de huapanguera huasteca (Mexico) en de 'gewone' gitaar die - op initiatief van de Andalusische musicus Vicente Espinel (1550 -1624), die ook leraar was van Lope de Vega - eerst van vier naar vijf snaren (Espinel voegde er de hoge E-snaar aan toe, die ter ere van hem 'Espinela' werd genoemd) en vervolgens van vijf naar zes snaren ging.

De getokkelde Spaanse vihuela (www.Vihuela de Mano - Luys de Milán - Tommy Johansson, YouTube) werd steeds meer vervangen door de gitaar die je met akkoorden aansloeg. Omdat dit een stuk gemakkelijker speelde had Sebastián de Covarrubias hier kritiek op in zijn 'Tesoro de la lengua castellana' (1611) waarin hij zegt: 'de tegenwoordige gitaar is zo gemakkelijk te bespelen dat zelfs een stalknecht zich een gitarist kan noemen'. Een beetje gelijk had Covarrubias wel. In onze tijd had hij hetzelfde kunnen zeggen.

(Wordt vervolgd)

Lope de Vega

Medisch

Alert zijn op beroepsziekten

Er zijn beroepen die niet bepaald gezond zijn en op den duur het lichaam letterlijk 'verzieken', waardoor het beroep tijdelijk of - in het ergste geval - blijvend niet meer kan worden uitgeoefend. Deze ziekten worden daarom beroepsziekten genoemd die uiteindelijk kunnen leiden tot volledige arbeidsongeschiktheid. Het zorgelijke ervan is dat deze beroepsziekten vaak (te) laat worden ontdekt met alle nare gevolgen vandien, reden om deze bijzondere oorzaken van ziekten eens onder de aandacht te brengen.

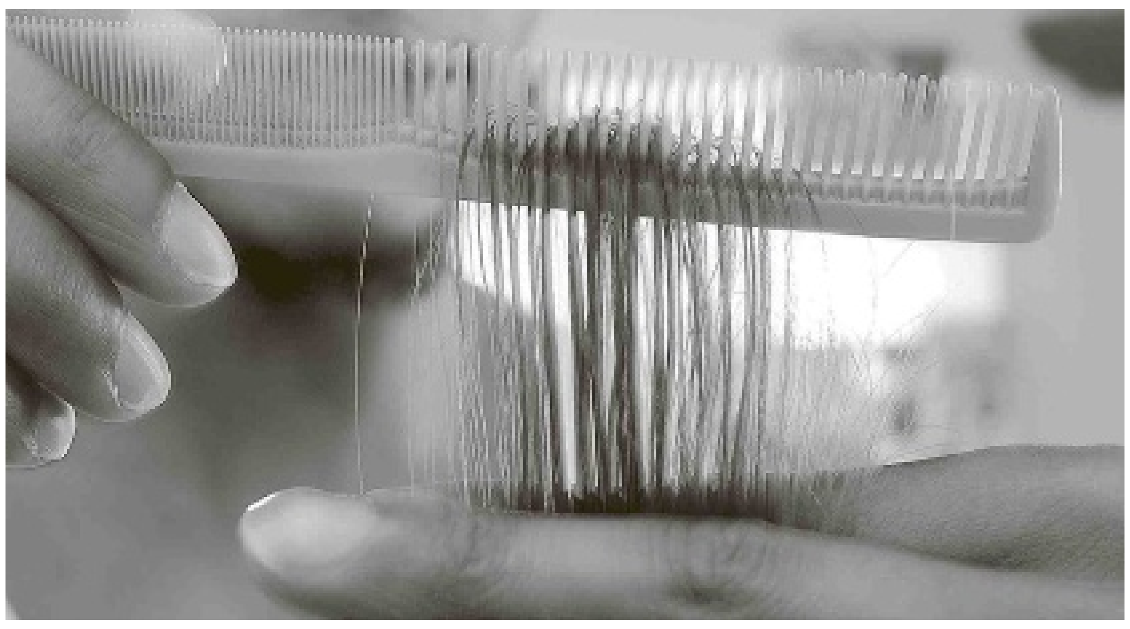

Kapperseczeem is een van de bekende beroepsziekten.

Tekst: Hans de Haan

Om snel een idee te krijgen over welke beroepen het hier gaat en over de ziekten die daarbij het meest voorkomen, is gebruik gemaakt van beschikbare statistieken van 2010 uit Nederland, opgesteld door het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten (zie onderstaande tabellen).

Toelichting

In Nederland lopen jaarlijks ongeveer 20.000 werknemers een beroepsziekte op. Uit de grote tabel komt overduidelijk naar voren dat het werken in de bouw een beroep is met het hoogste risico voor het krijgen van een beroepsziekte. De beroepsziekten die het meest voorkomen zijn psychische aandoeningen en ziekten of aandoeningen van het houdings- en bewegingsapparaat (voornamelijk rugklachten en RSI (repetitive strain injury, beter bekend als de muisarm). Hoewel deze statistieken de Nederlandse situatie weergeeft, mag worden aangenomen dat er op dit gebied geen groot verschil zal bestaan met Curaçao, want de meeste van genoemde beroepen worden hier ook uitgeoefend. In twee opzichten zal het misschien hier zelfs ernstiger kunnen zijn wegens het werken (in de bouw) onder tropische temperaturen en verder voor het werk op het terrein van de raffinaderij wegens de manifeste luchtvervuiling in die werkomgeving.

Beroepen met de grootste kans op het krijgen van een beroepsziekte met vermelding van de incidentie (frequentie waarmee de ziekte zich voordoet) per 100.000 werknemersjaren	
Bouwnijverheid	1314
Vervoer en opslag	434
Water- / afvalbeheer en sanering	412
Openbaar bestuur / defensie	387
Onderwijs	242
Industrie	211
Informatie en communicatie	184
Kunst, amusement / recreatie	179
Financiële dienstverlening	145
Extraterritoriale organisaties	141
Gezondheidszorg	137
Elektriciteit, gas, stoom / gekoelde lucht	123
Groot- en detailhandel	82
Administratieve diensten	81
Vrije- / wetenschappelijke beroepen	68
Accommodatie en maaltijden	60
Onroerend goed	48
Landbouw, bosbouw en visserij	25
Overige diensten	14

Beroepen met een risico

Teneinde iedereen hier meer alert en bewust te maken van beroepsziekten, volgt een korte opsomming van alhier bekende beroepen die ziekten kunnen veroorzaken:

- metselaars: eczeem door cementallergie;
- kappers: eczeem;
- nagelstylisten: schildersziekte (zie verder);
- verpleegkundigen: besmetting met een ziekte (HIV, hepatitis);
- laboratoriummedewerkers: prikongelukken;
- kantoorpersoneel dat met computers werkt: muisarm;
- (banket)bakkers: astma en eczeem;
- chauffeurs: rugklachten;
- beroepsmusici, vooral bespelers van strijk- en blaasinstrumenten en pianisten: functiestoornissen van spieren en gewrichtskapsels.

Op de website www.beroepsziekten.nl kan men vanuit het menu heel eenvoudig per beroep of per branche opzoeken wat de mogelijke risico's zijn voor de gezondheid.

Incidentie van beroepsziekten per 100.000 werknemersjaren	
Psychische aandoeningen	516
Aandoeningen houding- en bewegingsapparaat	474
Gehooraandoeningen	184
Huidaandoeningen	37
Infectieziekten door biologische agentia	29
Luchtwegaandoeningen	28
Neurologische aandoeningen	29

Schildersziekte

Een beruchte beroepsziekte die bovendien bij zeer verschillende beroepen voorkomt, is de schildersziekte. Eerst was de officiële naam het 'organische psycho syndroom' (OPS), maar nu heet deze ziekte 'chronisch toxische encefalopathie' (CTE). Het is een sluipende vergiftiging door verschillende oplosmiddelen gedurende een lange periode die leidt tot beschadiging van het zenuwstelsel, vooral in de hersenen. Het komt voor bij schilders, automonteurs, drukkers, laboratoriummedewerkers, nagelstudiopersoneel, tapijtleggers en medewerkers in de chemische industrie. Het komt er eigenlijk op neer dat alle mensen die werken met verf, lijm, schoonmaakmiddelen of lak die alle diverse vluchtige stoffen bevatten, zoals thinner, terpentine (peut), tolueen, ammoniak, benzeen en wasbenzine, gezondheidsrisico's lopen. Oplosmiddelen zijn per definitie schadelijk, maar niettemin worden deze middelen op grote schaal gebruikt. De eerste symptomen van vergiftiging hiermee zijn hoofdpijn, depressie, vermoeidheid, prikkelbaarbaarheid, vergeetachtigheid en concentratieverlies. Dit zijn klachten die nogal algemeen zijn en waarvoor men niet zo gauw naar de dokter gaat. Pas als deze klachten niet meer overgaan en verergeren, zal dit leiden tot ziekteverzuim. Het is dan maar te hopen dat de controlerend arts tevens bedrijfsarts is en wel dit verband tussen deze klachten en de werksituatie legt.

Asbestose

Asbest is een verzamelnaam voor een reeks vezelachtige mineralen die alle dezelfde eigenschap bezitten: ze splitsen zich in de lengte steeds verder tot uiterst fijne en voor het blote oog onzichtbare vezeltjes. Die zijn zo licht, dat ze lang in de lucht blijven zweven en gemakkelijk ingeademd worden. Asbestose ontstaat na langdurig hoge blootstelling aan asbest of na een kortdurende, zeer hoge blootstelling, bijvoorbeeld door een explosie. Een dergelijke blootstelling vindt vaak plaats tijdens de sloop van oude gebouwen en huizen waarin zich asbesthoudend materiaal bevindt (onder meer golfplaten). Deze ziekte behoort tot de pneumoconioses (= stoflongen, de gevreesde ziekte van mijnwerkers), waarbij een verbindweefseling van de luchtwegen optreedt. Asbest is bovendien de belangrijkste oorzaak van het mesothelioom, een zeldzame vorm van kanker van het long- of buikvlies. Deze tumor is heel ernstig en meestal overlijdt de patiënt binnen het jaar na het stellen van de diagnose. Volgens de Gezondheidsraad sterven in Nederland jaarlijks circa 1600 mensen aan ziekten die het gevolg zijn van fataal contact met asbest.

Opsporing en behandeling

De meeste werknemers op Curaçao melden zich voor ziekten en ongevallen bij de SVB of Arboconsult, de voormalige bedrijfsgeneeskundige dienst van de overheid. Als een werknemer komt met klachten van een ziekte of aandoening die duiden op een oorzakelijk verband met het werk, zal de bedrijfsarts eerst nagaan of de desbetreffende ziekte of aandoening mogelijk valt onder de ongevallenwet. Vervolgens zal contact worden opgenomen met de werkgever om te bereiken dat de ziekmakende factor op de werkvloer voor die werknemer wordt weggenomen. Helaas ontbreekt op Curaçao de wetgeving op dit gebied waarmee de werkgever kan worden verplicht de noodzakelijke maatregelen te nemen om zijn werknemer tegemoet te komen. De praktijk leert dat veel werkgevers op vrijwillige basis hier wel aan meewerken, maar er zijn ook werkgevers die dat niet doen, waardoor de werknemer omwille van zijn gezondheid geen andere keus heeft dan ontslag te nemen en ander werk te zoeken.

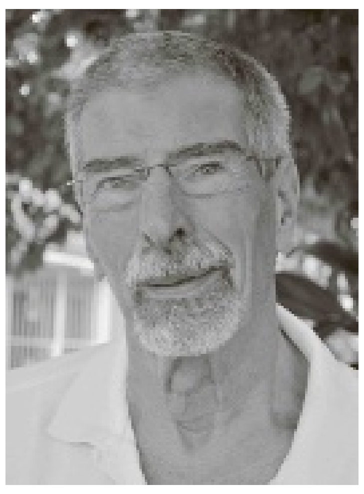

Hans de Haan is ar ts en weten - schapsjournalist. Hij is jarenlang actief geweest op Curaçao als medisch adviseur bij diverse instanties.

Beweging

Het sedentaire bestaan

Het grootste deel van het menselijke bestaan waren we een zwervende soort: jagers-verzamelaars, die door een groot gebied moesten zwerven om aan voldoende voedsel te komen. Ons sedentaire bestaan dateert in feite vanuit evolutionair oogpunt gezien van een vrij korte datum, ongeveer tienduizend jaar geleden. Ons lijf is gemaakt om te bewegen en heeft moeite met het zittende bestaan.

Tekst: CVF

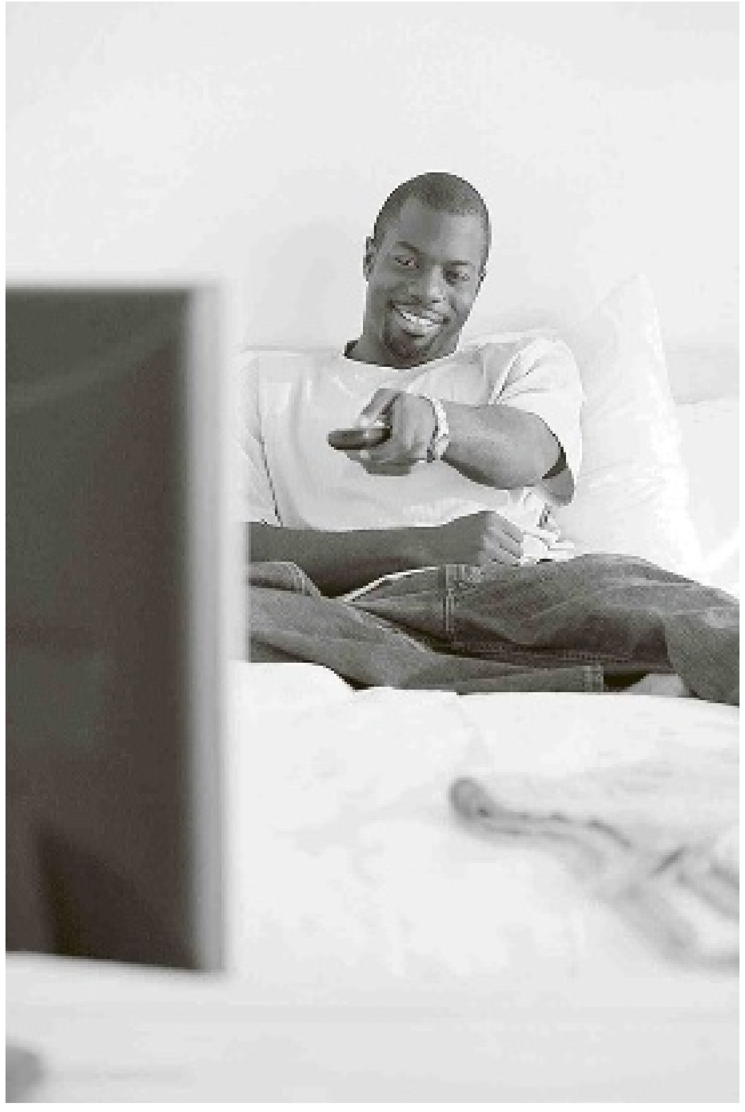

Het gebruik van draagbare computers neemt hand over hand toe, zeker als we de 'smart phones' meetellen. In 2010 werden er wereldwijd 350.8 miljoen computers verkocht waarvan 296 miljoen smartphones en 17.6 miljoen tablets. In 2011 werden er nog maar 27 procent desktop computers verkocht. De technologie heeft grote invloed op de manier waarop we bewegen. We leiden steeds meer een sedentair bestaan door de auto, televisie en afstandsbediening. De computer legt de wereld in onze schoot.

Qua zitten spannen tv-kijken en achter de computer zitten de kroon! In 2006 waren die voor de leeftijdsgroep 25 tot 34 jaar samen goed voor een dertig uur per week. Dit betreft de vrijetijdsbesteding, de werkdagen zijn daarbij niet inbegrepen. Met de ontwikkeling van de sociale media is het computergebruik alleen maar toegenomen.

Negatieve effecten

In een vorige maand gepubliceerd Australisch onderzoek bleek er een relatie te zijn tussen het aantal zituren en een vroegtijdige dood. Hoe meer zituren, hoe groter de kans op overlijden. Mensen die meer dan acht uur per dag zaten (het zitgemiddelde van de Amerikaan) hadden 15 procent meer kans om te overlijden gedurende de drie jaar durende follow-up van het onderzoek. Sporten had geen invloed op deze cijfers.

Een recente Finse studie onderzocht het energieverbruik in relatie tot het zitten en sporten. Het bleek dat mensen 72 procent (negen uur) van de actieve dag zittend doorbrachten op dagen dat ze niet sportten.

Op de sportdagen werd er 13 procent meer energie verbruikt, maar werd er toch 68 procent van het actieve dag-deel gezeten.

Het waren resultaten die de onderzoekers niet hadden verwacht. Sporten is immers gezond en heeft een gunstig effect op hart- en vaatziekten. Nu blijkt dat zitten een ziektebevorderende houding is. Er valt dus veel gezondheidswinst te behalen indien het zitten zoveel mogelijk wordt beperkt.

De ziektes die ontstaan door zitten: diabetes, overgewicht, osteoporose van heupen/rug. Hart- en vaatziekten laten niet direct een verband zien, maar doordat er weinig energie wordt verbrand zijn er wel voorwaarden gecreëerd.

De zithouding

De wervelkolom wordt in zit zes keer zoveel belast als in ruglig. Daarnaast is de wervelkolom vaak gekromd omdat het rechtzitten veel meer energie vergt. Bij dat doorgezakt zitten hangt men in de gewrichten en banden en gebruikt men de spieren niet.

De wervelkolom heeft dus veel te verduren: een verhoogde druk en een ongunstige stand. Door die ongunstige stand, die urenlang wordt aangehouden, verliest de wervelkolom bewegelijkheid. Daardoor komen andere regio's (schouders/heupen) in het gedrang.

De smartphones, laptops en tabletcomputers bevorderen een gebogen houding van de nek en de thoracale wervelkolom. Kijkend naar het aantal uren dat men de computer gebruikt (lezen van boeken, sociale media) is het computeren met de laptop/tablet op de schoot zeer belastend. De klachten die hierdoor worden veroorzaakt zijn moeilijk te behandelen indien de zithouding niet wordt veranderd. Die verandering behelst meer dan een goed bureau en stoel. Het gaat om het actief strekken van de wervelkolom; in die goede stoel kan je nog steeds gebogen zitten en daarnaast is het tegen de leuning hangen niet voldoende om de wervelkolom volledig te strekken. Het doel is om de bewegelijkheid van de wervelkolom te behouden. Het gaat dus om de afwisseling tussen gebogen en gestrekt zitten.

Omdat niemand geadviseerd moet worden om doorgezakt te zitten, wordt het accent op het gestrekt/actief zitten gelegd. De manier waarop we zitten is van belang, maar het aantal uren dat we zitten is bepalend voor onze algehele gezondheid.

De rubriek 'Beweging' verschijnt om de week in de Ñapa en wordt verzorgd door de Curaçaose Vereniging van Fysiotherapeu - ten. Meer informatie: www. fysiotherapiecuracao.com of email inf o@fysiotherapiecuracao.com.

Gezondheid

Hersenschade vaker dan gedacht

Bij meer dan 1 op de 7 mensen van 45 jaar en ouder worden kleine bloedingen in de hersenen geconstateerd, die mogelijk duiden op de ontwikkeling van ouderdomsziektes zoals beroerte en dementie.

Meer dan een derde deel van alle ouderen boven de 80 jaar heeft minstens één zogeheten microbloeding gehad. Dat blijkt uit onderzoek aan de universiteit van Rotterdam.

Uit eerder onderzoek is bekend dat mensen met hersenschade sneller hun verstandelijke vermogens verliezen. Bovendien hebben zij een aanzienlijk hoger risico om ziektes als beroerte en dementie te krijgen en als gevolg daarvan (vervroegd) te overlijden.

Pas in het laatste decennium is men microbloedingen gaan zien als een belangrijke aanduiding van onderliggende vaatschade in de hersenen, die mogelijk kan leiden tot beroerte en dementie.

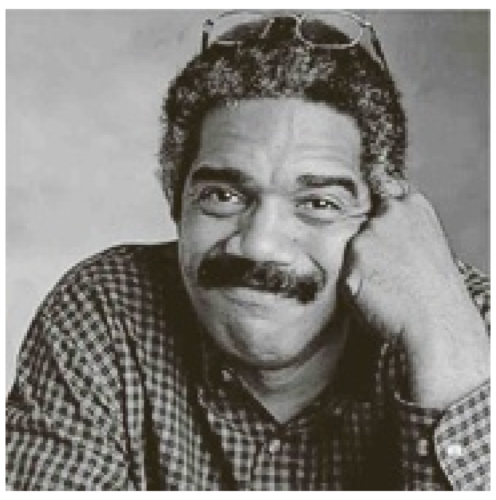

Uit het onderzoek blijkt dat microbloedingen veelal ongemerkt al veelvuldig voorkomen bij mensen van middelbare leeftijd. Mogelijk kan de aanwezigheid van microbloedingen voorspellen hoe en wanneer ouderdomsziektes zich zullen ontwikkelen bij mensen.

Curaçaosche Hartstichting
Fundashon Kuida Nos Kurason
kurason@curweb.com
www.kurason.com
Tel/Fax 8683114

Elandshoornkoraal naar ‘safety zone’

Een mooi aangelegd strand, een gezellige boulevard of een huis aan zee; over de hele wereld is de kustlijn wellicht het meest populaire stukje om te wonen, te werken en te recreëren. Kustontwikkeling is dus onvermijdelijk en ook heel logisch, maar vaak wordt vergeten - of men weet dit niet - dat er zich vlak voor de kust in zee eveneens een heel intensief leven afspeelt.

Het verplaatsen van een groot stuk koraal

Tekst: Lisette Keus Foto: Barry Brown (tenzij anders vermeld))

Jarenlang is hier ook op Curaçao geen rekening mee gehouden. Degenen die duiken of snorkelen kunnen dit beamen. Waar vlak aan zee gebouwd is, waar stranden zijn aangelegd of waar golfbrekers in het water zijn gemaakt, zie je de sporen van de bouw en de aanslag die dit op het koraal en het onderwaterleven heeft; afgebroken stukken koraal, dood koraal en rotsblokken bovenop het rif.

Het onderzoekscentrum voor mariene biologie, Carmabi, zet zich al jaren in om de bevolking, de ontwikkelaars en de overheid bewust te maken van het belang van het rif voor de kust van Curaçao voor ons is. Eindelijk lijkt dit zijn vruchten af te werpen. Na lang gesteggel tussen overheid, Carmabi en de ontwikkelaars van het nieuwe Pen Resort aan de Penstraat, kregen ze groen licht voor de bouw van het nieuwe resort, mits zij een oplossing zouden vinden voor de kolonie zeldzame en dus beschermde elandshoornkoralen voor de kust.

Oplossing

Marien biologe Valerie Chamberland werd hiervoor in de arm genomen. De van oorsprong Canadese woont nu ongeveer anderhalf jaar op het eiland en heeft een masters in ‘conservation and sustainable development’ behaald, de aangewezen persoon dus.

Zij werd de projectleider, met Carmabi die nauwlettend over haar schouder meekeek of het project op verantwoorde wijze werd uitgevoerd en haar adviseerde. En Mark van de Dive Bus en onderwaterfotograaf Barry Brown als rechterhand. Het plan: het koraal honderd meter verplaatsen.

Wij spraken Chamberland voor het eerst een aantal maanden geleden voordat het project begon. Chamberland: “Koralen zijn belangrijk voor de ecologie van het rif: vissen gebruiken het als een ‘thuis’ en vinden er bescherming. Maar het rif is ook belangrijk voor de mens. Het beschermt de stad bijvoorbeeld tegen zware golfslag tijdens stormen. Daarnaast draagt een goed ontwikkeld koraal rif bij aan het (eco)toerisme. Het is dus belangrijk om het rif te beschermen.

We hebben het hier ook nog eens over elandshoornkoraal, een zeldzame koraalsoort. Vroeger vond je deze koraalsoort overal, maar sinds 1980/1981 is 96 procent van de elandshoornkoralen door een tot nu toe onbekende ziekte in het gehele Caraibische Gebied nagenoeg uitgstorven. Deze soort staat ook op de IUCN-lijst als ernstig bedreigde soort en is internationaal beschermd. Curaçao heeft geluk, op Oostpunt komen ze bijvoorbeeld wel veel voor, omdat je daar geen kunstontwikkeling ziet en bijna geen mensen.”

“Bouwen kan niet zomaar. Het plan is dus om de koraalkolonie honderd meter te verplaatsen naar een safety zone. Om te begrijpen hoe dit kan, moet je eerst weten dat koralen twee soorten manieren van voorplanten hebben: seksuele en aseksuele. Sommige koralen planten zich alleen seksueel voort en sommige ook aseksueel, of allebei. Bij seksuele voortplanting, coral spawning, laten koralen sperma en eicellen los in zee, waardoor er bevruchting kan plaatsvinden. Aseksuele voortplanting, fragmentation, is eigenlijk als het stekken van planten, waarbij een stuk van de ouderplant als het ware opnieuw geplant wordt. Daarom, als je het goed verplaatst en goed vastmaakt, kunnen ze het overleven. Projecten als dit zijn weleens eerder uitgevoerd, ook met elandshoornkoraal, en over het algemeen lukt het verplaatsen en laten doorgroeien van deze koraalsoorten vrij aardig.”

Tijdens het project

Of het zou gaan werken was niet zeker. Maar niet geschoten is altijd mis, want vroeg of laat zou iemand zijn handtekening zetten en zou ook dat stukje kustlijn niet ongeschonden blijven.

Een periode van voorbereiding begon voor Chamberland. Elke dag dook ze voor de kust van de Penstraat om de koraalkolonies in kaart te brengen. De koralen in de gevarenzone markeerde ze met rode linten en in de safety zone markeerde ze geschikte plekken waar de koralen vastgemaakt konden worden. De safety zone en gevarenzone scheidde ze af met een geel lint. Helaas was het project voor Chamberland ook niet geheel zonder gevaren. “Het is daar redelijk lastig duiken. Ten eerste is het moeilijk om in het water te komen door de golfslag. We hebben een touw moeten spannen waarlangs we het water in kunnen lopen. Maar ten tweede is er deining. We zitten redelijk ondiep, drie tot zes meter, hierdoor word je steeds heen en weer geslingerd. Ik ben overigens ook nog eens twee keer bestolen; telefoon, geld en mijn duikgear werden gestolen. En ik ben gestoken door een Portugees oorlogsschip (kwal, red.)”, vertelt Chamberland.

Verplaatsen

Maar ondanks de tegenslagen wist Chamberland de voorbereidingen op tijd af te ronden en een grote groep vrijwilligers bij elkaar te krijgen voor de volgende stap in het project; de daadwerkelijke verplaatsing.

De grootste groep vrijwilligers die Chamberland bij elkaar kreeg was de eerste keer. Zeventien duikers wist ze in samenwerking met Carmabi en Duikschool DiveVersity Holiday Beach bij elkaar te krijgen, die allen tegelijk het water ingingen. De duikers werden in groepjes ingedeeld; de handdragers (voor de kleine stukken), de hefballondragers (voor de grote stukken), personen die het koraal voorzichtig loswrikten (met eventueel een breekijzer) en de ‘reattachers’ die de koraalkolonies weer vastmaakten.

“De stukken koraal zullen van de gevarenzone naar de safety zone worden verplaatst. Dit kan met de hand of met een hefballon voor de grote en zware stukken. In de safety zone kijk ik wat een geschikte locatie is, die ik van tevoren al heb gemarkeerd. Hier zullen de stukken koraal met een tie-wrap worden vastgemaakt. Uiteindelijk zal de tie-wrap overgroeid worden door het koraal en er helemaal in worden opgenomen.” (zie foto)

Afbouwen en vastzetten

Zelf ben ik vrijwilliger geweest bij het project. Ik duik al van kinds af aan en heb altijd geleerd het koraal vooral niet aan te raken. Ik vond het dan ook een hele vreemde gewaarwording om - gewapend met keukenhandschoenen - stukje voor stukje het koraal af te breken. Of eigenlijk meer afbouwen, want een koraalrif is als een soort puzzel opgebouwd, wat je dus ook redelijk gemakkelijk stuk voor stuk kunt af- en weer opbouwen.

Nu zijn we inmiddels een paar maanden verder en spraken we Chamberland weer. Chamberland: “Tot nu toe zijn er denk ik zo’n tweehonderd duiken gemaakt voor dit project, door dertig verschillende duikers. Per keer waren er tussen de zes en zeventien duikers. Ik heb de koralen in de afgelopen tijd in de gaten gehouden en de meeste doen het goed. Sommige hebben de tie-wraps al helemaal overgroeid en zijn op een natuurlijke manier vastgegroeid. Al met al was het nogal een klus om vijftige koraalkolonies te verplaatsen.”

Ook Carmabi heeft nadien controles uitgevoerd en laten weten dat alles vooralsnog goed verlopen lijkt te zijn en dat de verplaatste koralen als het ware aan hun tweede leven zijn begonnen. Desalniettemin geeft de stichting wel aan dat een dergelijke aanpak alleen geschikt is voor koraalsoorten zoals het relatief snelgroeiende elandshoornkoraal en alleen als er kleine hoeveelheden verplaatst moeten worden.”

De Rode Lijst

De Rode Lijst van de IUCN is in 1963 opgesteld en is ‘s werelds meest omvattende lijst met betrekking tot het behoud van planten- en dierensoorten. De lijst wordt onderhouden door IUCN International Union for the Conservation of Nature, de internationale unie voor natuurbescherming. Hier zijn 84 landen bij aangesloten en ongeveer 900 NGO’s op het gebied van natuur- en milieubescherming en duurzaam beheer van ecosystemen.

Te water gaan is een onderneming op zich (foto: Lisette Keus).

Het rif (foto: Valerie Chamberland).

De tiewrap waarmee het koraal enige maanden geleden is vastgezet, is al behoorlijk overgroeid (foto: Valerie Chamberland).

Culturele Agenda

KUNST & EXPOSITIES

Open Dag Instit uto Buena Bista (IBB)
Ben je creatief of ambieer je een carrière op het gebied van kunst of toegepaste kunst? Wil je meer weten wat er aan mogelijke vervolgopleidingen zijn op het gebied
van kunst en creativiteit zoals: autonome kunst, grafische vormgeving, illustratie, game art, nieuwe media, design-academie, fotografie, film & audiovisueel, bouwkunst, interieur-design, mode of architectonische vormgeving? Kom op 5 mei naar het IBB en laat je informeren wat er allemaal mogelijk is!
***(Zie kader*)**

Terra
Tot 18 mei is in Mon Art Gallery een tentoonstelling te bezichtigen met de titel 'Terra' met keramische sculpturen van Marlies Schoenmakers en schilderijen van Mimi van Bindsbergen.
Mon Art Gallery is open van maandag t/m zaterdag van 09.00 - 19.00 uur nonstop. Meer informatie: www.monartgallerycuracao.com
***(zie kader*)**

Marshe di Artesania
Bij Landhuis Habaai is op zaterdag 12 mei van 10.00 -15.00 uur weer een Marshe di Artesania op de parkeerplaats bij het landhuis. De markt staat in het teken van Moederdag, dus voor de kinderen (en vaders) een uitstekende mogelijkheid om een bijzonder cadeau te kopen. Mocht u belangstelling hebben om uw handgemaakte spullen te verkopen op de markt, dan kunt u zich opgeven tot 5 mei.
Gallery Alma Blou, Fr. Radulphusweg 4, 4628896.

Open Huis Atelier Art2gether
Tijdens Sami Sail, vandaag en morgen 29 april van 10.00 tot 18.00 uur houdt Atelier Art2gether Open Huis. Vandaag begon dit evenement met een kinderworkshop schilderen van 10.00 tot 12.00 uur. Er is een expositie 'van eigen penseel', een mix van recent en ouder werk.
Meer info www.facebook.com/AtelierArt2gether of bel 5153141, Astrid van Dorp, Kaya Ma Pieternella M12 (afslag St. Michiel).

Door het oog van Egberdien
Tot en met 5 mei is bij Landhuis Bloemhof de expositie 'Door het oog van Egberdien' te zien met als gastcurator Egberdien van Rossum, oprichtster van de toenmalige Gallery RG in Punda. De titel is tevens de titel van haar memoires die binnenkort verschijnen. Bijna alle denkbare mediamaterialen en technieken van op Curaçao woonachtige kunstenaars komen aan bod.
Landhuis Bloemhof is open van dinsdag tot en met zaterdag tussen 09.00 en 14.00 uur.
tel. 737-5775, e-mail: info@bloemhof.an
Voor meer informatie: www.bloemhof.an.

MUZIEK

Voorspeelavond Eva Weertman
Op 29 april om 19.00 uur wordt in het Maritiem Museum een ieder uitgenodigd om te komen luisteren naar de leerlingen voorspeelavond van Eva Weertman. De kinderen spelen viool of altviool en hebben sinds november vioolles van haar.

Vrije Geluiden
Op zondag 29 april zal op Nederland 1 om 10.30 uur in het tv-programma 'Vrije Geluiden' van de VPRO aandacht worden besteed aan Antilliaanse klassieke muziek, in het bijzonder muziek gecomponeerd door leden van de familie Palm op Curaçao.
Naast een interview met Joop Halman en Robert Rojer over het door hen geschreven boek over Jan Gerard Palm en de recent uitgegeven partituren van Jan Gerard Palm, Rudolf Palm en Jacobo Palm, zal Robert Rojer een aantal composities spelen van Jan Gerard Palm, Jacobo Palm, Rudolf Palm en ook van hemzelf. Het programma wordt herhaald op zaterdag 5 mei 2012, om 09.00 uur op Nederland 1. Ook Cultura zendt deze uitzending uit, op woensdagavond 2 mei 2012 om 21.00 uur. De uitzending van 29 april zal later ook te bekijken zijn op de website www.vrijegeluiden.nl

Melchior Huurdeman presenteert 'Vrije geluiden'.

NIEUW & OPMERKELIJK

Gifts and Art open house
Op 6 mei van 10.00 - 18.00 uur is er een Gifts and Art open house aan de Kaya Alonso de Ojeda 38, Saliña Harbour View. Unieke decoratie-items en potpourri's door 'Crafted by Angel', boeken van Margith Dacomo, schilderijen van onder anderen de schilders Jones en Bart en (lokale) kruiden. Iedereen is van harte welkom! Regalá bo mes e arte di regalá! Voor meer informatie kunt u altijd bellen naar: 514-9424.

DANS & THEATER

Bari Ta Papia
Fundraiser om van Bari Ta Papia een stichting te maken. De stichting is voor kinderen en bedoeld om workshops over onze cultuur te geven in buurtcentra en shows voor kinderen te organiseren. Tijdens deze show zingen Tio Ali, Tio Sandy en Tanta Jana en vertellen zij een verhaal. De CD van de voorstelling is te koop voor 25 gulden.
Zaterdag 28 april van 16.00 tot 18.00 uur
Zondag 29 april van 15.00 tot 17.00 uur
Entree: Kinderen tot 12 jaar 5 gulden, volwassenen 7,50 gulden
Locatie: La Tentashon
Kaartjes zijn te koop bij de kassa van Teatro Luna Blou.

Pachi Damon - Trabou di Warda
Een man verlaat zijn huis om naar zijn werk te gaan. Maar achter de rug van zijn vrouw om heeft hij zich ziek gemeld en gaat hij naar zijn minnares. Toevallig belt zijn vrouw naar zijn werk en krijgt te horen dat hij zich ziek gemeld heeft. Een realistische voorstelling over ploegendiensten en vreemdgaan.
Zaterdag 28 april om 21.00 uur
Zondag 29 april om 20.00 uur
Maandag 30 april om 21.00 uur
Dinsdag 1 mei om 19.00 uur
Locatie: Teatro Luna Blou
Entree: 27,50 gulden

Drazanz presenteert...
Een programma vol verrassingen en magie met goochelaars, clowns, acrobaten, jongleurs en gevaarlijke dieren.
Zaterdag 28 april om 16.00 uur
Zondag 29 april om 13.00 en 16.00 uur

Life - All the Above
Een theatrale dansvoorstelling rond de thema's 'Samenvoegen', 'Tijd' en 'Ruimte'. Verschillende dansstijlen komen aan bod en daarmee wordt op vernieuwende wijze een verhaal verteld. Ballet, Breakdance, Hip Hop, Quick Style, Dance Hall, Contemporary, Funk, Pop en meer.
Zaterdag 28 april om 20.00 uur
Zondag 29 april om 20.00 uur
Plaats: La Tentashon
Entree: 25 gulden

Bo ta biba den mi potmoni, Juni Aniceta
Een modern theaterstuk met als onderwerp de jonge dames die men portemonneezuigers noemt.
Het zijn sexy dames die in je portemonnee blijven hangen tot die helemaal leeg is.
Een verrassende voorstelling over mannen die geld hebben en vrouwen die van geld houden.
Houd je portemonnee goed vast als je die meeneemt.
Zaterdag 5 mei om 21.00 uur
Zondag 6 mei om 20.00 uur
Plaats: Teatro Luna Blou
Entree: 27,50 gulden

Tisha
"Tisha" gaat over een bijna vijftienjarig meisje dat voor complexe keuzes komt te staan op het gebied van relaties, zwangerschap en de tradities waarmee zij is opgegroeid. De onderliggende vraag is of we ons eigen lot kunnen bepalen. Of staat ons lot al vast?

Zoals we kennen van Teatro KadaKen is de voorstelling dynamisch en vol humor. Tegelijkertijd krijgt het publiek een spiegel voorgehouden.
Zaterdag 5 mei om 20.00 uur
Zondag 6 mei om 15.00 uur
Plaats: La Tentashon
Entree: 25 gulden

FILM

Filmhuis Openbare Bibliotheek
10 mei: El ultimo verano de la Boyita

BOEKEN & LITERATUUR

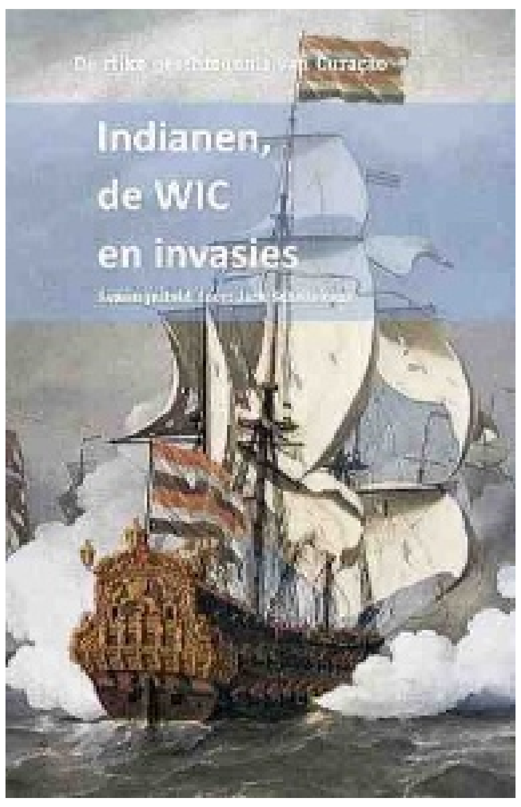

De rijke geschiedenis van Curaçao
Nieuwe reeks boeken van het Maritiem Museum Curaçao en Caribpublishing. Geschreven door Jack Schellekens. Educatief en leuk om te lezen.
Deel 1: 'Indianen, de WIC en invasies' gaat onder meer over de eerste inwoners, de ontdekking van het eiland, de West-Indische Compagnie (WIC), de slavernij, de vele invasies en beroemde en beruchte personen die een stempel hebben gedrukt op het eiland.
Deel 2: 'De zee, handel en scheepvaart' behandelt de maritieme geschiedenis van Curaçao in 17 thema's waarin duidelijk wordt dat de unieke haven van Curaçao de geschiedenis van dit eiland grotendeels heeft bepaald.
De boeken zijn te koop bij het museum, bij Caribpublishing en bij de lokale boekhandel.

VARIA

Landhuis Groot Santa Martha
Iedere eerste zondag van de maand houdt Landhuis Groot Santa Martha een Open Dag. Er is een keuze uit verschillende soorten krioyo-maaltijden, een buffet, lekkernijen en drankjes. Ook zijn er producten van de werkplaatsen te koop.
Tijd: 09.00 - 15.00 uur.
Toegang volwassenen: 2,50 gulden. Kinderen: 1 gulden.
Voor meer informatie: telefoon 864-7287.

Ascencion
Iedere eerste zondag van de maand is er vanaf 10.00 uur Open Huis op landhuis Ascencion. De toegang is gratis. Om 11.00 uur is er een rondleiding om en door het landhuis.
Stichting Vormingscentrum Landhuis Ascension organiseert vrijwel iedere donderdag rondleidingen over de plantage en omgeving. Vanaf 08.30 uur bent u welkom. De rondleiding duurt ruim een uur. Deelname is uitsluitend mogelijk bij opgave via tel: 864-1950, 518-7265 of per mail: info@landhuisascencion-curacao.com.

NOTEERT U ALVAST

Internationale Museumdag
18 Mei is de Internationale Museumdag. Onderwerp: 'Musea in een veranderende wereld'. Tegenwoordig is de wereld snel aan het veranderen. Nieuwe technologie, internet en de sociale media dwingen de musea te leren omgaan met deze nieuwe ontwikkelingen.

Tour d'Azul
De Curaçaose Kunstkring organiseert op 25 mei een bijzonder concert, 'Tour d'Azul', in de Fortkerk met Henk van Twillert (saxofoon), Tjako van Schie (piano) en fado-zangeres Ines Soares en de 'allround' percussionist Marlon Conradus uit Curaçao. Ze zullen nummers spelen uit hun nieuwe driedubbele cd 'A Bag of Music'. Hierop staan onder meer nummers van J.G. Palm, Wim Statius Muller, Padu del Caribe en van Livio Hermans, de wals Dudi en de Pavane para Guiomar. Verder staan er ook composities van mondiaal bekende componisten op. De kaarten zijn te koop bij Mensing's Caminada en Albert Heijn. (zie kader)

De Culturele Agenda verschijnt iedere zater dag in de Ñapa. Stuurt u alle inf o s.v.p. naar: agenda.cultuur@gmail.com.

'A bag of music'

Henk van Twillert

Het is bijna drie jaar geleden dat saxofonist Henk van Twillert de eerste succesvolle concerten gaf op Bonaire, Aruba en Curaçao, samen met zijn vriend en begeleider Tjako van Schie aan de piano. Alles wat zij samen sinds dat moment op vele plaatsen in de wereld speelden is recent vastgelegd op een driedelige CD, 'A Bag of Music', een koffer vol klassieke muziek, fado's, tango's, jazz en Antilliaanse composities. Deze CD vormt de basis van een muzikale 'Tour D'Azul' naar Curaçao, Bonaire, Aruba en Sint Maarten van 24 mei tot en met 2 juni. 24 Mei op Curaçao, naar Bonaire op 26 mei, vervolgens naar Sint Maarten op 30 mei om tot slot op 2 juni Aruba aan te doen.

Op alle eilanden worden naast publieksconcerten ook schoolconcerten en workshops gegeven. Henk van Twillert is een begenadigd musicus die naast een geweldige techniek vooral emoties vertolkt in zijn spel en daarmee zijn publiek en medespelers meeneemt. Maar hij is ook een muzikale wereldburger die zich laat inspireren door de muzikale cultuur in de plaatsen waar hij vertoeft en daardoor niet zo gemakkelijk in een bepaald hokje te plaatsen is. In zijn woonplaats Aveiro in Portugal en via zijn docentschap in Porto is er de invloed van de fado's. In zijn geboorteland Nederland, waar hij met de klassieken opgroeide en dit aan het Amsterdamse Conservatorium nog steeds aan zijn leerlingen doorgeeft: de kennis van de klassieke muziekliteratuur. In Venezuela waar hij staatcolleges geeft aan het 'El Sistema' (El Sistema National de las Orquestras Juveniles e Infantiles de Venezuela) van Caracas en daar vooral kennis neemt van de Zuid-Amerikaanse componisten en in New York waar hij twee jaar verbleef om aan zijn doctoraal te werken en zich kon verdiepen in de jazzmuziek. En op de Antillen ontdekte hij tijdens zijn vorige tournees de klassieke Antilliaanse muziek van Livio Hermans, Wim Statius Muller, Padu Lampe, Jan Gerard Palm, Rufo Wever en anderen. En hij werd er verliefd op, getuige de prachtige vertolkingen ervan op de CD 'A Bag of Music'.
Alle invloeden van deze muzikale omzwervingen zijn te horen op de schitterende driedelige verzamel-CD, die in september 2011 in de Amstelkerk in Amsterdam werd geïntroduceerd en sinds dat moment het concertprogramma van Henk van Twillert en Tjako van Schie in Nederland, België en Portugal bepaalt en nog steeds volle zalen trekt. Na het tweede succesvolle optreden van Henk van Twillert in 2011 met het tien man sterke jeugdsaxofoonorkest Vento do Norte op Bonaire, Curaçao en Aruba is er dit jaar opnieuw gelegenheid voor onze eilanden om het duo Van Twillert en Van Schie te beluisteren, aangevuld met twee bijzondere gasten, een fadozangeres van grote klasse, Iñes Soares en de 'allround' percussionist Marlon Conradus uit Curaçao.
Op het programma van de concerten staan werken van Bach, Rachmaninov en Fauré, tango's van Piazzolla, schitterende fado's van Jesus Zing en Mario Martin Guia - featuring Iñes Soares- , jazzstukken van Gershwin en Sidney Bechet en Antilliaanse composities van Livio Hermans, Wim Statius Muller, Jan Gerard Palm en Padu Lampe.
Voor een volledige opsomming van alle concerten op de Antillen, info over de triple-CD die tijdens de concerten verkrijgbaar is en de vele CD´s die Van Twillert in de afgelopen jaren uitbracht met onder anderen Jaap van Zweden, fado-zanger Carlos do Carmo - waarmee Van Twillert onlangs in maart optrad in theater Carré in Amsterdam en met de 'à capella'-vertolking van 'Titi' het publiek aan zijn voeten kreeg - het Amsterdams Saxofoonkwartet, de solovertolking van de cello-suites van Bach en zijn eigen jeugdsaxofoonorkest Vento do Norte wordt verwezen naar: www.saxunlimited.com

Open Dag IBB

De tweejarige oriëntatiecursus op het Instituto Buena Bista geeft je een fantastische basis en vorming en bereid je voor om niet alleen toegelaten te worden op je vervolgopleiding, maar ook om met deze stevige informatie je opleiding te kunnen halen.

Inmiddels bestaat IBB al zes jaar en zijn er al meer dan vijftien van onze studenten in het buitenland bezig aan kunstacademies of andere creatieve vervolgopleidingen. Dit jaar studeren de eersten af! Ben je nieuwsgierig of geïnteresseerd? Kom dan naar onze open dag en geniet van onder meer een rondleiding, presentaties van de verschillende media, hapjes, tentoonstellingen, live video- en fotosessies en nog veel meer. Voor meer informatie bezoek onze website, bel ons of stuur ons een e-mail. Vergeet niet om up-to-date te blijven over alles wat IBB betreft op facebook en twitter. What are you waiting for? Bring the whole family!

Datum: Zaterdag, 5 mei; Tijd: 11.00 - 17.00 uur. Plaats: Mohikanenweg 8, paviljoen 'Orkidia' (op het terrein van de Capriles Kliniek).

www.institutobuenabista.com | info@institutobuenabista.com | +5999 736-3605.

Terra

De aardetinten bruin en rood overheersen de komende weken in Mon Art Gallery tijdens de expositie Terra met keramische sculpturen van Marlies Schoenmakers en schilderijen van Mimi van Bindsbergen.

Die aardse plek wordt bewandeld en verbeeld door Mimi van Bindsbergen. "Ik ben een verzamelaar, niet alleen van voorwerpen, maar ook van indrukken. Ik loop als een archeoloog door het landschap op zoek naar de dieptes en lagen van de tijd, de voorbije verhalen. Intens en geconcentreerd gebruik ik al mijn zintuigen en voel en proef de sfeer."

Mimi van Bindsbergen - Speaking Land III

De indrukken die Van Bindsbergen opdoet, soms vastgelegd met een camera of in haar aantekenboek maar meestal in haar hoofd, verwerkt ze in haar atelier tot de schilderijen, die in Mon Art Gallery getoond worden. Haar indrukken transformeren zich op het doek en worden tot associaties van de plekken die ze bezocht. In een aantal schilderijen werkt ze buiten het doek met ijzerdraad en scherven van klei, die de indruk wekken een archeologische vondst te zijn. "Het kan zijn dat op het doek gestileerde vormen ontstaan. Voor mij is het belangrijk dat het doek een bepaalde kracht uitstraalt. Het gaat me niet puur om de vorm, maar om de mystiek erom heen."

Beide kunstenaressen zijn op zaterdag 28 april tussen 14.00 en 17.00 uur aanwezig in de galerie om hun werk toe te lichten. Op Koninginnedag 30 april is Mon Art Gallery gesloten. Mon Art Gallery, Renaissance Rif Fort, Otrobanda. Maandag t/m zaterdag: 09.00 tot 19.00 uur (non stop); seroes@onenet.

De Curaçaose vodkadrinkende Icarus

De Franse dichter Paul Valery beweerde dat literatuur niet zonder huis-tuin-en-keukentaal kan, behalve die van Rimbaud (1854-1891). Rimbaud liet alle teugels vieren en ging het leven in wilde galop te lijf. "Door de zintuigen te ontregelen wordt de dichter een ziener", schreef hij. Ontregeling is nodig om zich te bevrijden van de burgerlijk-culturele conventies van het zien en interpreteren, het opmerken en verklaren. Conventies zorgen voor herhaling van gedrag en zienswijze en natuurlijk voor bevestiging van bestaande macht. Ze reduceren iedere idealist tot een belachelijke Don Quichot. Conventies zijn obstakels die de weg naar inzicht, naar illuminatie blokkeren. Het nette knaapje Arthur Rimbaud had zich op jonge leeftijd van die conventies gedistantieerd en deed vervolgens alles om er niet in terug te vallen. De non-conformistische provocatie heeft hij uitgevonden en verbeterd. Velen zijn in zijn voetsporen getreden, vooral de symbolisten, dadaïsten en surrealisten. Maar wat wel vaker gebeurt met voetspoorbetreders, zij doen wat geforceerd aan.

Ger Lataster, Icarus.

Tekst: Brede Kristensen

Wat dat betreft is Hans Vaders een late uitzondering. Hij publiceerde begin 2012 De Vodkadrinker met een citaat van Rimbaud ter opening. Rimbaud als mens, ziener en dichter lijkt hem op het lijf geschreven. Gelukkig is hij wel al dubbel zo oud geworden. En laten we hopen dat hij nog een tijdje zo kan doorgaan, want medio oktober 2011 scheelde het slechts een haartje met zijn vrije val door een verrotte traptrede vijf meter naar beneden. Bepaald geen conventionele levenservaring en ook andere ervaringen van hem kunnen bezwaarlijk als conventioneel worden aangeduid. Voor sommige mensen leidt ontregeling tot rampzalige ontredding. Fantastisch als iemand daaruit, zoals Rimbaud, creatieve inspiratie weet te putten en zodoende iets dichter bij de quintessens - Rimbaud gebruikt dit woord - van het leven weet te komen. Ontregeling stimuleert ook bij Vaders de creatieve verbeelding.

Rimbaud dronk absint om zijn leven te ontregelen. In combinatie met alcohol bleek het werkzame alsem zijn effect op de geest van Rimbaud niet te missen. Vaders typeert de hoofdpersoon als drinker van het eenvoudige Russische 'watertje', vodka, met alleen een vergelijkbaar alcoholpercentage. Zonder alsemkick dus. Daar staat de akelige val door de trap tegenover, gevolgd door een ziekenhuisopname met alle hallucinerende effecten van dien. Want één ding is zeker, deze traumatische bijna-dood ervaring opent in één klap het zicht op de mysterieuze wereld achter de banaliteit van de dagelijkse werkelijkheid.

Rimbaud leefde in de tweede helft van de 19e eeuw. Vaders' tijd is die van precies een eeuw later. Rimbaud zocht ontregeling met het oog op vernieuwing en vooruitgang. In een van zijn brieven zoekt hij aansluiting bij Baudelaire. Poëzie is bedoeld om vooruit te zien en vooruit te lopen, het nieuwe te ontdekken: 'pour trouver le nouveau'. In dat opzicht was hij toch een kind van de conventies van zijn eeuw, de eeuw van de vooruitgang, al zag hij vooruitgang meer als een mentaal proces dan als een technisch-wetenschappelijk proces. De Vodkadrinker 'ziet' ook, maar hij ziet achter en onder de dingen en door de dingen heen.

Die dingen zijn vooral zijn eigen leven. Het door de val versnelde verval wordt zeer beeldend beschreven als hij met hulp van zijn 'bureaustoel op wankele wielen en een metalen stok langzaam door zijn appartement voortschuifelt' en zijn hartstochtelijke ervaringen uit het verleden overziet. Ook merkt hij op dat alles anders is of anders functioneert omdat het lichaam anders geworden is. Het zetten van een kop koffie in de ochtenduren neemt nu 'een kwartier in beslag in plaats van de gebruikelijke drie minuten'. De snelle wagens van weleer waarmee de vodkadrinker zich over de Nieuwe Havenweg placht te spoeden, behoren tot een lang vervlogen tijd. Dan staat hij stil bij het beeld van Icarus, 'de hoogmoedige, de arrogante vogelmens die dacht te kunnen vliegen met vleugels van de in een felle verblindende Griekse zon smeltende bijenwas'. Icarus, als er een Griekse mythe van toepassing is op de 19e eeuw, is deze het. Als Rimbaud deze mythe niet zou hebben genegeerd, zou hij er geen raad mee hebben geweten. Ziedaar het verschil met het einde van de 20e eeuw. Ziedaar ook het verschil met Vaders, de liefhebber van Icarus.

In het ziekenhuis ervaart hij het aan den lijve: 'de ontreddering van de vliegende mens'. De vodkadrinker stortte als Icarus neer. Maar de val betekent onherroepelijk verlichting en inzicht: 'in een serie van veel of weinig, van min of meer, van kruis en munt, blijkt de volgorde onderling inwisselbaar ten einde toch bij de door het lot gewenste finale uitkomst, de fataliteit, te belanden'. De vodkadrinker beziet zichzelf, ervaart zichzelf als een ander, cruciale conditie om inzicht te verwerven. Zoals Rimbaud het zei: 'ik is een ander'. Verplaats je in die ander en je wordt op slag ontregeld. Bovendien word je met de hel geconfronteerd. De vodkadrinker, de gekwetste vogelmens 'ziet zichzelf verteren in zijn zelfgeschapen droomwereld, als een zieke groene rups in zijn cocon'.

Zo is het. In dit merkwaardige relaas, vol met perspectiefveranderingen, abrupte overgangen, verhaalflarden en hallucinaties van Siberische treinervaringen richting nergens, loopt alles uit op inzicht in de realiteit van de fataliteit. Dat beseft hij in de ontmoeting met een zwijgzame Chinees, een alter ego, ook op weg naar zijn lotsbestemming, naar zijn 'eigen zelfverkozen brug' over een kolkende rivier, ergens in het verre Oosten. Wij als lezers mogen over de symboliek ervan reflecteren.

Het verhaal leest alsof je wandelt over de scherpgrillige rotsen van de Noordkust of door de Breedestraat van Otrobanda. Alles is ongewoon. Niets herinnert aan de huis-tuin-en-keukentaal-ervaring.

'Het gefluit van de (Siberische) locomotief toont zich schril in de snerpende kou als een murwgeslagen zwerfkind in Lima, met een ijslolly als troost, als de hoogmoed van de overspelige abt die zijn witte zwaan op het rooster geketend en door het vuur geblakerd ziet'.

De vodkadrinker laat het allemaal aan zijn geestesoog voorbijgaan vanuit zijn existentiële Icaruservaring. Zo ontstaat een moderne versie van de Icarusmythe: beeldend, boeiend en bruut. De Vodkadrinker is een illuminiserende tekst. Onconventioneel, ontnuchterend en aangrijpend.

'De vodkadrinker' met beeldende bijdragen van Mar - cel van Duijneveldt (cover) en Herman van Bergen (portret) en een epiloog van literatuurcriticus en socioloog Brede Kristensen is in een tweede druk te ver krijgen bij Mon Art Gallery, Rif Fort, Otrobanda. E-mail: seroes@onenet.an

CARIB publishing

De rijke geschiedenis van Curaçao

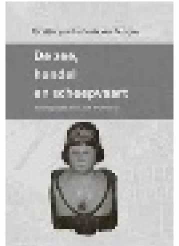

De boeken uit deze reeks zijn op een toegankelijk manier geschreven door Jack Schellekens en bevatten naast veel historische feiten ook aangrijpende anekdotes. De boeken zijn niet alleen educatief, maar ook leuk om te lezen!

Het eerste deel heet "**Indianen, de WIC en invasies**". In vlot leesbare hoofdstukken komen belangrijke onderwerpen aan bod: van de eerste inwoners - de indianen -, naar de ontdekking van het eiland, de West-Indische Compagnie (WIC), de slavernij tot en met de vele invasies, maar ook beroemde en beruchte personen die allemaal een stempel hebben gedrukt op het eiland.

Het tweede deel heet "**De zee, handel en scheepvaart**" en behandelt de maritieme geschiedenis van Curaçao in 17 thema's. Na het lezen van dit boek wordt duidelijk dat zonder deze unieke haven de geschiedenis van dit eiland een heel ander verloop had gekend.

De eerste twee delen uit de reeks "de rijke geschiedenis van Curaçao" zijn te koop bij Maritiem Museum Curaçao, Carib-publishing en de lokale boekhandel.

Verkrijgbaar bij de boekhandel of via www.Caribpublishing.com
Kaya Jombi Mensing 27A (Zeelandia)| Tel: 4657777 | Email: Office@Caribpublishing.com

Leesvoer

Het geluid van de nacht

Sira Quiroga werkt in een van de beste naaiateliers van het Madrid in de jaren dertig van de vorige eeuw. Ze is verloofd met een nette jongen en haar toekomst lijkt uitgestippeld. Dan gooien twee mannen haar leven overhoop: een aantrekkelijke bon-vivant en haar vader, die ze nooit heeft gekend.

Sira laat alles achter en vlucht met haar minnaar voor de naderende burgeroorlog naar Marokko, waar ze zorgeloos geniet van een leven vol feesten, vrijheid en luxe. Totdat ze in de steek wordt gelaten en berooid achterblijft. Dankzij haar talent als naaister weet ze te overleven. Ze krijgt belangrijke klanten en via hen maakt ze kennis met een agent van de Engelse geheime dienst, die haar overhaalt te gaan spioneren voor de Britse overheid.

Wanneer de Tweede Wereldoorlog uitbreekt, keert Sira terug Madrid. Onder een nieuwe identiteit opent ze er een naaiatelier en zoekt haar cliëntèle zo veel mogelijk onder vrouwen van hoge nazi-officieren, zodat ze ongemerkt vertrouwelijke informatie kan ontfutselen. Maar als ze verwikkeld raakt in een netwerk van internationale spionage, kan ze niemand meer vertrouwen. Het wordt steeds moeilijker haar ware identiteit verborgen te houden voor de mensen om wie ze geeft. Ze moet kiezen wie ze wil zijn: de afstandelijke, berekenende vrouw van de wereld die ze als spionne is geworden, of de eenvoudige vrouw die ze ooit was en die nu in stilte hartstochtelijk houdt van een man - ook al is ze bang om hem in haar leven toe te laten.

Het geluid van de nacht is het onvergetelijke verhaal over een vrouw die met vallen en opstaan leert dat ze alleen kan vertrouwen op haar eigen kracht. Het voert je door de even kleurrijke als aangrijpende geschiedenis van Spanje, Marokko en Portugal en de Tweede Wereldoorlog. Het geluid van de nacht is een verslavende pageturner met een onweerstaanbare sfeertekening en een superieure cast van personages. María Dueñas' debuutroman over een eenvoudig meisje dat uitgroeit tot een couturière van aanzien en tot een geheim agent, is door een miljoenenpubliek en door de pers zeer lovend ontvangen.

'Het geluid van de nacht grijpt je bij de ziel en laat je niet meer los tot en met de laatste zin. De stijl is harmonieus, nauwgezet, gevarieerd, lichtvoetig en smaakvol - en dat alles grenzend aan de perfectie. Verslavend, meeslepend, overweldigend.' - El Mundo

Titel: Het geluid van de nacht
Auteur: Maria Duenas
Uitgever: Wereldbibliotheek
ISBN/EAN: 9789028424555

Ars Poëtica

Het lied van het morgenlicht

Ik groet het morgenlicht maar of het zich laat groeten
de voeten der voorbijgangers laten zich beter groeten
wij moeten zeggen zij ondanks het morgenlicht
ik knik ze toe houd moed zeg ik het licht maakt je toch blij
ze knikken terug maar ze geloven niet ze gaan voorbij.

Het morgenlicht houdt zich nu bezig met de dingen
de pasgewassen trams de rails het draad erboven
de fietssturen de ramen en de raamkozijnen
de dingen kunnen in het morgenlicht geloven
het water van een gracht wordt zonder kleren aan
zo heilig als de heilige sebastiaan.

En ook de kar de man ernaast de haring op de kar
zij roepen eensgezind en zonder dat zij opzien baren
het morgenlicht nabij en ook ikzelf ik groet
het morgenlicht maar of het zich laat groeten
wij moeten zeggen wij dit is het morgenlicht
wij moeten zeggen wij het licht is ons gezicht
wij moeten zeggen wij het licht gaat eenmaal dicht.

Hans Andreus
Uit: Verzamelde gedichten (Uitgever: Bert Bakker)

Huntu Kòrsou

Zelfredzaamheid, Our Common Future (2)

Tekst: Shakti-Aroena Lakhi

Onlangs vond 'The 2012 Curaçao Conference/Expo on the future of Durable Energy' plaats. De komende weken zal hier aandacht aan besteed worden. Deze week het tweede deel van de serie, waarin wordt ingegaan op het doel en het belang van de conferentie voor Curaçao en waarbij een eerste impressie van de conferentie wordt gegeven.

In mijn gesprek met Jacques Heide, voorzitter van het driedaagse congres 'The 2012 Curaçao Conference/ Expo on the future of Durable Energy' ga ik verder in op de achtergronden. Heide geeft aan: "De conferentie had ten doel om het thema duurzame energie op Curaçao aandacht te geven. Kennisoverdracht op dit vlak tussen internationale en lokale gasten en sprekers was eveneens een doel van de conferentie. Behalve door de presentaties van verschillende sprekers, werd dit doel bereikt door middel van de expo."
Tijdens deze expo stelden namelijk verschillende bedrijven hun producten op het gebied van duurzame energie ten toon. Heide vult aan: "De expo was gratis toegankelijk voor een ieder. Brochures werden uitgedeeld aan de bezoekers ter bewustwording en stimulering van energiebesparing."

De conferentie bood inzicht in investeringsmogelijkheden voor bedrijven die zich op Curaçao willen vestigen met hun duurzame producten. "Bedrijven die willen investeren kregen tijdens de bijeenkomst de 'ins and outs' te weten wat betreft het opzetten van een bedrijf", aldus Heide. Hij vervolgt zijn verhaal: "Zo waren Amerikaanse bedrijven aanwezig die zich wilden oriënteren op de potentie van het investeren op Curaçao." Ook netwerken met elkaar en samenwerkingsverbanden smeden waren de beoogde resultaten van de conferentie. Heide verwacht dat middels deze conferentie andere sectoren, zoals duurzaam bouwen een 'push' krijgen om zich verder te ontwikkelen.

Voor Curaçao was de conferentie belangrijk, omdat meent Heide: "Wij leren van anderen, zodat wij niet dezelfde fouten zullen maken." Tijdens de conferentie ging premier Gerrit Schotte samen met twee andere experts uit het veld in een afsluitende paneldiscussie erop in wat de belangrijke leermomenten zijn voor Curaçao.

De bedoeling is dat de conferentie een periodiek karakter krijgt. Of deze elk jaar georganiseerd zal worden is nog niet bekend. Na de evaluatie zal gekeken worden wanneer en welke thema's nog meer van belang zijn. De impact van duurzame energie op de sociale ontwikkeling van Curaçao werd bijvoorbeeld nog onderbelicht tijdens de bijeenkomst. Heide beaamt dit en geeft aan: "Dit zal een plek krijgen in toekomstige conferenties. Voor nu is het zaak om ergens te beginnen." Hij voegt eraan toe dat "Bureau Telecommunicatie Post & Utiliteiten (BTPU) in het kader van de evaluatie openstaat voor suggesties die zij kan meenemen in het organiseren van de volgende conferenties."

De drie dagen van de conferentie werden goed bezocht. Sprekers uit Europa, Noord- en Zuid-Amerika waren aanwezig. Parlementariërs uit Curaçao, Aruba en Venezuela, studenten, ondernemers, beleidsmakers en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties, ze waren aanwezig.
De eerste dag werd geopend door premier Schotte. Hij benadrukte: "Investeringen in duurzame energie maken het mogelijk dat wij schone energie produceren wat goed is voor ons milieu, het levert ons een kostenbesparing op en verkleint onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen."

"Voor het stimuleren van duurzame energie in de samenleving", vervolgt hij, "is ten eerste het betrekken van alle stakeholders binnen de samenleving belangrijk om draagvlak te creëren." Via de website www.energiakonsiente.com waar alles te vinden is over duurzame energie op Curaçao wordt dit mogelijk gemaakt.
"Implementatie van projecten op het gebied van duurzame energie", noemt de premier van Curaçao als tweede punt. "Zoals de windparken te Playa Canoa en Tera Kórà en het plaatsen van zonnepanelen bij de Koninklijke Marine en de St. Margaretha School." En als laatste "is het bevorderen van innovaties een belangrijk aspect om duurzame energie te stimuleren." Innovaties als de elektrische auto 'Nissan Leaf' die enkele weken geleden op Curaçao is aangekomen is hier een voorbeeld van. Schotte sloot af met de woorden: "We are doing it, not planning it."
Na deze woorden werd een vijftiental installateurs in het zonnetje gezet, omdat zij als eersten van het eiland zijn gediplomeerd in onder meer het plaatsen van duurzame energiesystemen zoals zonnepanelen. De eerste vruchten van het beleid werpen hun vruchten af.

Volgende week ga ik in op de 'highlights' van de presentaties op de conferentie.

Ir. Shakti-Aroena Lakhi is voorzitter en medeoprichtster van Huntu Kòrsou. De stichting die duurzame ontwikkeling op Curaçao bevordert door onder meer kennisuitwisseling. Meer lezen over dit initiatief: www.huntukorsou.orgen www.facebook.com/HuntuKorsou .

Spotlight op dieren

Het voeren van de hond

Vorige week hebben we besproken dat katten erg kieskeurig kunnen zijn met eten. Honden zijn dat wat minder, maar er zijn nog steeds wel wat dingen waar u rekening mee kunt houden tijdens dit steeds terugkerende ritueel.

Tekst: Margot Hack

Voedselvertering is een vrij ingewikkeld en gecompliceerd proces waarin van alles mis kan gaan en het proces op verschillende plaatsen in het maagdarmkanaal ontregeld kan raken. Wanneer dit gebeurt zal er diarree ontstaan. Een belangrijke ontregeling bestaat uit voedingsfouten. Deze kunnen bestaan uit te eenzijdig voedsel bijvoorbeeld te veel koekjes en gebak of alleen tafelrestjes. Ook verontreinigd voer of bevroren voedsel kunnen tot diarree leiden. De hoeveelheden dienen dagelijks even groot te zijn en er moet een regelmaat in het voeren zitten. Niet de ene dag 's ochtends en de andere dag 's avonds.

Wel is het belangrijk om rekening te houden met de leeftijd van het dier en eventuele ziektes. Jonge honden moeten de eerste maanden tot ongeveer een jaar - afhankelijk van het ras - puppievoer krijgen en bij dieren boven de acht jaar kunt u overgaan op seniorenvoer. Bij beide leeftijdsgroepen zijn de voedingsbehoeften namelijk verschillend inzake de hoeveelheid energie en eiwit. Dieren met een specifieke afwijking zoals hart-, lever-, nier-, of blaasproblemen moeten natuurlijk een aangepast dieet krijgen. Dit zal meestal op aanraden van uw dierenarts gebeuren.

Belangrijk is om een goede voerbak te hebben. Plasticbakken zijn natuurlijk het goedkoopst, maar raken vaak beschadigd door bijten en krabben aan de bak. Door de beschadigingen zijn ze slecht schoon te maken en geven kans op verontreiniging van het voedsel. Bakken van roestvrij staal zijn goed schoon te maken, maar zijn vaak weer erg licht waardoor ze gemakkelijk om te gooien zijn. Bakken van geglazuurd aardewerk zijn voldoende zwaar en goed schoon te maken.

Honden met lange oren zoals setters en spaniels kunnen tijdens het eten met hun oren in de etensbak hangen. Als dit vaak gebeurt kan het dier ontstoken oorpunten krijgen. Voor deze rassen is het verstandig om een diepere bak te kopen zodat hun oren niet in aanraking met het eten komen.

Voor honden die altijd te snel eten en daarna gemakkelijk overgeven, om het vervolgens weer op te eten kan het helpen om midden in de voerbak een grote steen - of ander zwaar voorwerp - te leggen, waardoor de brokjes er diep naast liggen en niet zo gemakkelijk bereikbaar zijn. Het dier moet dan zijn best doen om de brokjes te pakken te krijgen en zal op die manier gedwongen worden om wat langzamer te eten.

"Bij een gebroken poot is het maken van een röntgenfoto altijd noodzakelijk anders kan de behandeling nooit goed gedaan worden!"

Dierenartsenpraktijken Vredenberg, Ronde Klip, Tera Kora en Comenencia
Tel: 737-2185-737-3202

Margot Hack is dierenarts te Ronde Klip

Puzzels

PRIJSPUZZEL

HORIZONTAAL: 1. Onstuimig; 8. geschenk; 11. op de wijze van; 12. grasland; 13. schutsluis; 14. voorzetsel; 16. kunstschaatsterm; 18. gravure; 19. voorvoegsel; 20. zeevis; 22. blank; 24. Turkse titel; 25. inhoudsmaat; 26. hard klinkend; 28. snelheid; 30. leegte (bouwk.); 31. strafwerktuig; 33. ontkenning; 34. roofkarpertje; 36. vogelziekte; 37. stad in Japan; 38. insnijding in een rok; 40. god (Lat.); 42. vlekkenwater; 45. Aziatisch land; 46. inheems vorst; 48. oprolbaar zonnescherm; 50. vis; 51. klein kind; 52. steensoort; 54. zangstem; 55. reeds; 56. opening; 58. dochter van Cadmus; 60. muzieknoot; 61. goudgewicht; 62. tijdperk; 64. zacht keelgeluid; 66. as; 67. binnendringer.

VERTICAAL: 1. Middel; 2. familielid; 3. bunzing; 4. halfwarm; 5. bezittelijk vnw.; 6. lievelingskostje; 7. bolgewas; 8. vluchtige stof; 9. spil; 10. horizon; 13. bevel; 15. thans; 17. mollengang; 18. ik (Lat.); 19. vader of moeder; 21. Russisch voor vrede; 23. deel van een tent; 24. nonsens; 25. met ingang van; 27. hoeveelheid; 29. persoonlijk vnw.; 30. kinkel; 32. loot; 34. kloosteroverste; 35. halfedelsteen; 38. zeer gedwee; 39. plezier; 41. getijde; 43. Iers Republikeins Leger; 44. niet goed wijs; 46. belang; 47. Turkse eretitel; 49. boom; 51. identiteitsbewijs; 53. schrijfvloeistof; 56. bitter vocht; 57. grond om een boerderij; 59. afstammeling; 61. muzieknoot; 62. voegwoord; 63. tandeloos zoogdier; 65. bazige vrouw.

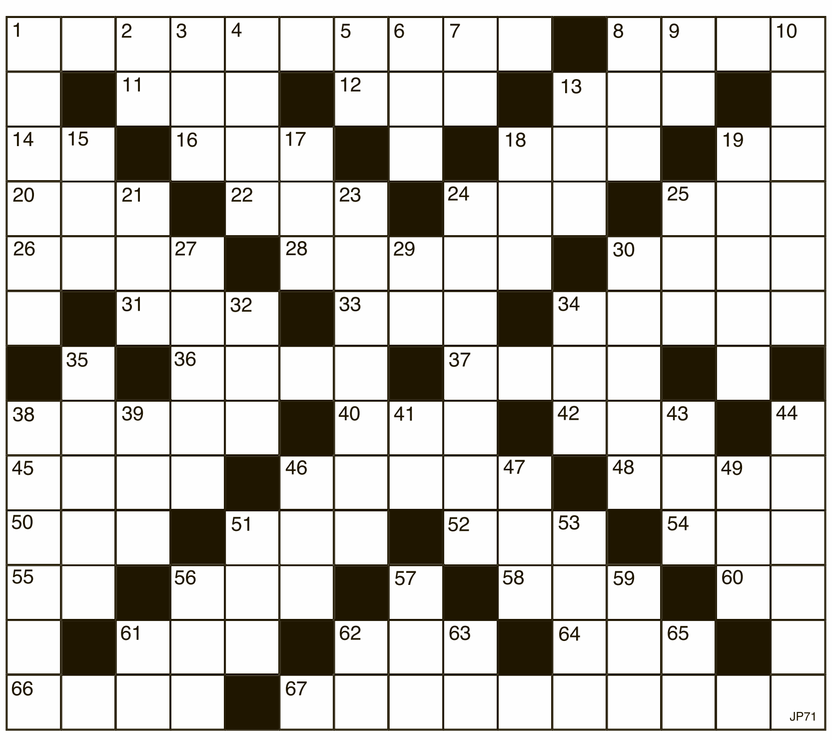

Uit de inzendingen van de Amigoe-puzzel van vorige week is als winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

B. Davelaar
Westraat 71
Aruba

P. Matthew
Kaya Yerba Hole 10
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie ophalen op het kantoor van de Amigoe. Curacao: Kaya Fraterna di Skèrpènè z/n tot drie uur n.m. Aruba: Bilderdijkstraat 16-2, tijdens kantooruren. Oplossingen moeten zowel op Curaçao als Aruba zijn ingediend op woensdag voor 12:00 uur. Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden: Amigoe-puzzel. Vanuit Bonaire kan de oplossing gefaxt worden naar Curaçao: (00599-9) 767-4744. De prijzen vervallen na drie maanden.

ANAGRAM

Op elke verticale regel dient een woord van vier een van vijf en een van zes letters te worden ingevuld. Het woord van vijf letters bestaat uit de letters van het voorgaande woord plus 1, het woord van zes letters bestaat uit de vijf letters van het voorgaande woord plus 1. Als de hele puzzel juist is ingevuld, vormen de letters op de vet omlijnde regel een woord.

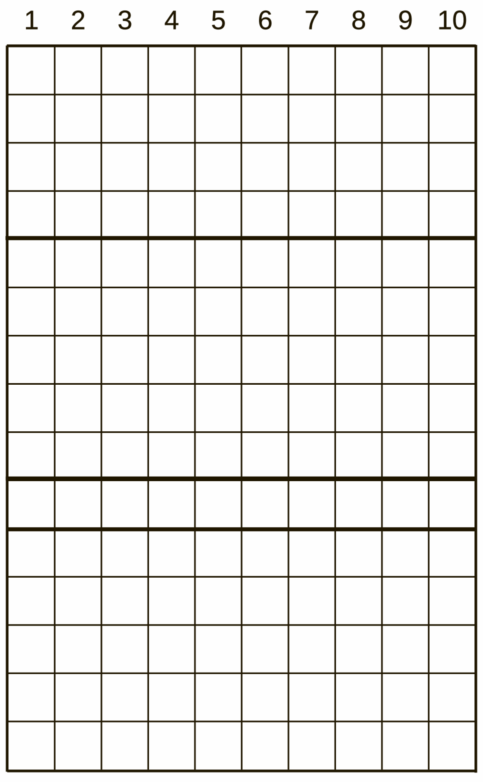

1. Steenvrucht, rijglijf, spreekwoord;
2. gevaar, stekel, roofvogel;
3. ongeschonden, opkoper van gestolen goed, klaar;
4. bloedvat, zwemmer, werk;
5. broedplaats, bouwmateriaal, malie;
6. rivier in Siberië, omlaag gaan, dolen;
7. zangstuk, verschoppeling, huishoudelijke hulp in een buitenlands gezin;
8. overschot, herfstbloem, kwaadsprekerij;
9. rivier in Duitsland, bevlieging, onbepaald vnw.;
10. zeevis, buigzaam, schreeuwen.

CRYPTO-OVERLAPPER

Op elke regel twee woorden invullen. Twee of meer eindletters van het eerste woord zijn meteen de beginletters van het tweede woord.

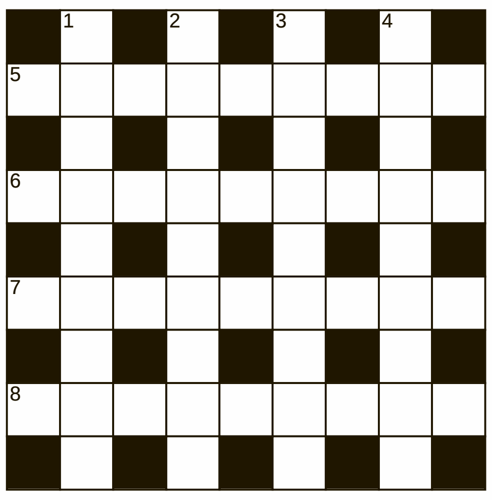

Horizontaal:
5. Wordt bespeeld door een militair (4);
Al tierend het ruime sop kiezen (8);
6. Door een opschepper aan de kaak gesteld (5);
Vogel van de kaart (7);
7. Vrouw die weer de groeten krijgt (3);
Zwerver in een onbestemde vereniging (8);
8. Het product van een stichting (5);
Zuid-Afrikaans zuivelproduct? (8)

Verticaal:
1. Van deze kleding wordt een vaas groen (8);
Net gedicht (4);
2. Van metaal om te offeren (5);
Mislukking op het toilet (6);
3. Als een gek in slaap (3);
Van vermoeidheid onvriendelijk bejegend (8);
4. Spijkerbroek van de politie in het strijdgewoel (5);
Medewerker van de bibliotheek? (7)

WOORDZOEKER

In deze mengelmoes van letters zijn al de onderstaande woorden verstopt. Streep alle woorden door. De resterende letters vormen dan regel voor regel van links naar rechts gelezen de oplossing van deze puzzel.

S	U	O	V	Z	E	D	N	E	R	A	P	T
N	B	N	A	H	K	E	I	R	G	S	O	N
R	E	D	E	O	C	O	H	R	A	P	O	E
S	E	K	H	O	O	U	E	I	C	U	L	E
L	A	C	IJ	G	I	S	N	O	N	R	Z	M
N	S	W	N	W	S	P	N	U	T	D	E	E
E	R	I	N	I	T	D	M	O	E	R	E	O
L	L	E	E	E	I	I	E	A	T	A	T	R
E	A	F	K	T	IJ	S	U	N	K	A	U	S
T	A	T	I	E	T	B	E	A	U	G	L	U
T	R	E	E	A	R	N	H	D	R	N	T	E
U	D	D	N	G	E	W	C	N	R	IJ	E	T
T	E	D	A	G	A	P	U	I	E	W	I	T
E	O	E	D	I	B	R	O	M	V	W	P	A
B	F	G	R	A	V	E	L	U	N	C	H	L
IJ	N	G	N	I	R	E	V	E	L	N	I	F

Agressief
Betuttelen
Bijenwas
Eunuch
Flatteus
Foedraal
Getal
Gravel
Griek
Hinder
Ingooi
Inlevering
Kampioen
Louche
Lunch
Mindanao
Morbide
Pagadet
Pietlut
Poolzee
Rendezvous
Roemeen
Schok
Toestand
Topconditie
Uitwijken
Verrukt
Wreker
Wijngaardrups
Zadel

PUZZELSLANG

Begin bij vakje 1. Bij elk volgend cijfer begint een nieuw woord. De laatste letter van een woord is telkens de eerste letter van het volgende woord. Bij goede invulling, is in de licht gekleurde vakjes een woord te lezen.

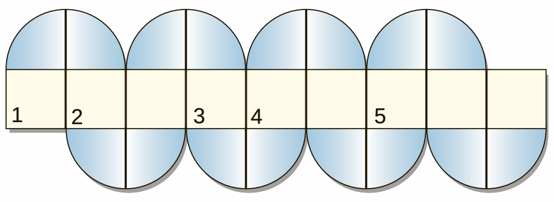

1. Kokertje van zacht metaal; 2. melkachtige oplossing; 3. zeevis; 4. tevens; 5. Israelisch parlement.

© Puzzelland/120428

SUDOKU

3		2		5		6		
					4	9		
			1					3
	9			4	6	1		
2	7				9			
		1				2	3	
5	1				8		7	2
		4				8	1	
		8	6			5	9	

Schrijf alle cijfers 1 t/m 9 in alle verticale kolommen, alle horizontale rijen én in alle vierkantjes van 3 x 3 vakjes.

Oplossing vorige week

1	5	3	8	6	4	7	2	9
9	4	2	7	3	1	6	5	8
8	6	7	5	2	9	4	3	1
7	2	9	3	8	5	1	4	6
4	8	5	9	1	6	3	7	2
3	1	6	2	4	7	8	9	5
6	9	4	1	5	3	2	8	7
5	3	8	6	7	2	9	1	4
2	7	1	4	9	8	5	6	3

OPLOSSINGEN VAN VORIGE WEEK

Prijspuzzel: HORIZONTAAL: 1. Manna; 5. kap; 8. kuier; 12. eva; 13. sowieso; 16. ono; 17. te; 18. lena; 19. disk; 21. de; 22. ergo; 24. salep; 26. eter; 28. eek; 30. lel; 31. neo; 32. natron; 35. koppig; 37. ar; 38. pastoor; 39. le; 40. kievit; 42. libero; 45. ure; 46. sub; 48. als; 49. eire; 51. strak; 53. ijsje; 55. ga; 56. kaar; 58. leek; 60. ui; 61. eta; 63. amateur; 65. inn; 66. laser; 67. fijn; 68. genie. VERTICAAL: 1. Meteen; 2. aver; 3. na; 4. ase; 5. kwaal; 6. ai; 7. pedel; 8. kos; 9. io; 10. ende; 11. roerig; 14. ons; 15. sip; 18. loer; 20. keep; 23. getreur; 25. lectuur; 27. topless; 29. kopie; 31. noria; 33. aai; 34. nat; 35. kol; 36. ier; 40. kregel; 41. vrek; 43. blijk; 44. oleine; 46. straf; 47. balen; 50. iata; 51. sam; 52. keu; 54. juni; 57. aar; 59. erg; 62. as; 64. tij; 65. in. Crypto-overlapper: Horizontaal: 5. Vluchtweg; 6. scholding; 7. stamheerf; 8. snellende. Verticaal: 1. Plichting; 2. schommelk; 3. studienen; 4. hennarede. Anagram: 1. moet-monet-moment; 2. eelt-teelt-atleet; 3. keer-keker-rekken; 4. lans-salon-saloon; 5. vrek-vlerk-klaver; 6. drek-kader-rokade; 7. echt-recht-achter; 8. loet-motel-mortel; 9. riem-priem-empire; 10. bres-bries-rabies. Eindoplossing: MARSKRAMER Woordzoeker: BEROUWEN Puzzelslang: 1. Zede; 2. etagere; 3. erop; 4. paprika; 5. aimabel. Het sleutelwoord luidde: ZEGEPRAAL

‘Gothen’

‘Atta unsar tu in himina(m)’, ‘Onze vader die in de hemel verkeert’. Het is maar hoe je het bekijkt, die vertaalde Wulfila-bijbel van de Gothen. Het lijkt me in ieder geval een goed opstapje om Turks te leren en van het koude Gotland, het eiland van de stam van de ‘Gutes’, had ik in die jaren nog nooit gehoord.

Tekst: Hans Vaders Foto’s: Archief

De Guta-saga bevat legenden over de oude Pieluar die het eiland bevolkte met kolonisten. Het mythische verhaal vertelt ook dat een belangrijk gedeelte van de bevolking emigreerde en zich in het zuidelijk deel van Europa vestigde.

Het werd dus tijd voor mij het noodlot maar weer eens te tarten. Was het namelijk met een paar vrienden maar niet zo laat geworden, zo gezellig geweest in café Hoppe aan het Spui in Amsterdam. Maar ja, het werd altijd wel erg laat, moet ik bekennen. De ochtendmist begon al op te trekken boven de grachtengordel en ik realiseerde me dat inzake mijn kandidaatsexamen tijdens die nieuwe glorieuze dag om negen uur in de ochtend het tentamen Gotisch werd afgenomen. Daar had ik maar weinig affiniteit mee.

Inderdaad, de Universiteit van Amsterdam ging in die tijd beslist niet over één nacht ijs om het curriculum op te pimpen met bijvoorbeeld Gotisch en taalfilosofie en een studie Nederlandse taal- en letterkunde duurde toch minstens zeven, acht à negen jaar niet gehinderd door enig te behalen studiepunt. Kom daar tegenwoordig maar eens om, in een tijd waarbij voor de gemiddelde student letterkunde, journalistiek of communicatie een postacademische cursus werkwoordspelling meer dan noodzakelijk is.
Enige tijd later kreeg ik mijn tentamenbriefje per post toegestuurd. Wel, een echte zes! Voor Gotisch! Hoe was dat nou eigenlijk in hemelsnaam weer mogelijk? Enfin, de oude Swart van het gelijknamige café had zodoende een goede avond en op naar de volgende klus, het vulgair Latijn.
En, het aantal zilveren dirhams van Arabische herkomst die op het Zweedse eiland Gotland - het eiland van de trotse ram - in de Oostzee, een eiland dat in prehistorische tijden een tropisch klimaat met koraalriffen - een ondiepe, warme, zoute zee - heeft gekend, is ongelofelijk hoog. Veel meer dan in het westelijk gedeelte van Eurazië waar, precies, de Gothen waren gevestigd. Dit kwam door de Zilver-Bont-Route die in Azië begon en via Rusland merkwaardigerwijs in Gotland eindigde.

Wat een toestand allemaal, want valt er op Gotland eigenlijk nog wel wat te eten nadat minstens eenderde gedeelte van de bevolking het eiland had verlaten om zich tweeduizend jaar geleden elders te vestigen, op de Balkan, in de buurt van het huidige Turkije?
Maar Zweeds Gotland biedt een bijzonder culinair avontuur met een veelkleurig palet van restaurants waar ervaring, experiment en het ultieme idee op de kaart prijken. De inwoners van Gotland zijn veetelers en akkerbouwers. Lams-, varkens- en rundvlees bijvoorbeeld is van hoge kwaliteit, maar ook in het seizoen de rode wortels en witte asperges en natuurlijk de diverse kruiden waarmee de maaltijd een extra dimensie krijgt. Neem verder de soepen en de kruidenboter die in dit frisse noorden met verve wordt uitgesmeerd over geurig krokant brood.

Een eiland zonder vis is uiteraard geen eiland. Gerookt of gebakken. Probeer eens de zalm uit de Baltische Zee of een op exquise wijze bereide tarbot. Een lokale delicatesse. Ga daarvoor naar Katthammarsvik, Sysne of Lergrav in Rute.

Goed, maar laten we maar naar hoofdstad Visby gaan. Eerst van een cake, de ‘saffranspannkaka’, proeven die gemaakt is op basis van het oranjegele saffraan en te danken is aan de eeuwenoude betrekkingen, contacten uit de middeleeuwen met de Levant. Luxueus maar waar. Exotische producten waren schering en inslag op Gotland. Bij de cake hoort wat opgeklopte room en bramenjam, zo dit uitkomt.
Maar ook ‘glödhoppa’ valt niet te versmaden. Het lamsvlees moet eerst licht gezouten worden. Daarna gekookt en vervolgens gebakken in mosterdsaus. Ook ‘ungnstrull’ stilt de honger naar meer. Het is een broodje waarin onder meer varkensvlees de vulling bepaalt. Voor het overige is het het oog en de stemming van de strenge chef. De liefhebbers van de kop van een lam komen er overigens meestal maar bekaaid vanaf. Daarvoor moet je in de herfst speciaal worden uitgenodigd op een boerderij.

Drink verder maar een goed glas ‘Gute Vin’, gemaakt van druiven die op Gotland worden geoogst, wat chocolade en een partje schapenkaas. Terug naar de jaren van het brons, terug naar de Gothen. Zoveel wordt wel duidelijk, de schapen en de vis. Behalve die chocolade en saffraan natuurlijk.

KOOK MEE MET MAY

Saffraanpannenkoek (saffraan en rijstpap)

1 cup kort korrelige rijst
beetje zout
1 1/2 cup water
11/4 cup room
1 cup volle melk
1 pakje saffraandraadjes (beetje vodka)
2 eetlepels suiker
1/2 cup gepelde amandelen, grof gehakt
5 eieren
Geslagen room en jam voor garnering

De oven tot 435 graden Fahrenheit voorverwarmen.
Een ovenschaal van 27,5 /37,5 cm met boter insmeren.
De rijst boven een laag vuur met zout en water koken tot al het water opgenomen is door de rijst.
De room erdoor mengen en dan de melk en nog 30 minuten al roerende zachtjes koken tot het mengsel een romige pap is.
De pudding van het vuur nemen en de saffraandraadjes (eventueel opgelost in een beetje vodka), de suiker en de amandelen toevoegen.
De eieren loskloppen met een vork en door de pudding roeren.
De pudding overhevelen naar de geprepareerde ovenschaal. 30 Minuten bakken in de voorverwarmde oven. Met een satéstokje controleren of de pudding niet te droog of te vochtig is.

Uit de schaal serveren en met slagroom en jam garneren.

Eet smakelijk,
May

WIJNADVIES

Verzorgd door de wijnspecialisten van Licores Maduro

Côteaux du Layon, Domaine de la Bergerie

Druivensoort:	**Chenin blanc**
Streek:	**Loirevallei**
Kleur:	**Diepgeel, abrikoos**
Geur:	**Intensieve geur van geel steenfruit**
Smaak:	**Honingzoet met zuurbalans**

Wie houdt er nu niet van pannenkoeken? Ik was er als kind al dol op en de variant van May laat me vooraf al watertanden. Ik hoop dat ze er een paar bij ons op kantoor komt langsbrengen!

De wijn die ik er bij uitgezocht heb is gemaakt rond de heuvels van Anjou in de Loire als u de rivier Layon volgt, die op zijn beurt een afsplitsing is van de Loirerivier. Wijnmaker Yves Guégniard maakt deze bijzondere wijn op geheel biologische wijze in kleine aantallen.
Hier wordt al eeuwenlang fantastische zoete witte wijn gemaakt van de Chenin blanc-druif. Heel verfijnde smaken van acasiahoning in combinatie met de zuurgraad van ananas.
Het is één van mijn favoriete zoete wijnen, vooral omdat er een mooie balans is met de fruitzuren en daardoor erg toegankelijk blijft.

Santé!

Deze wijn is verkrijgbaar bij The Store Licores Maduro!

Heb jij al gelachen vandaag?
Clini Clowns

Het genot van wijn

Californië: Rijp, Rijper, Rijpst

Verleden jaar ben ik een week op wijnreis geweest in Californië. Midden jaren negentig ben ik daar ook een aantal keren geweest, en sindsdien heb ik de overtuiging dat de beste wijnen van de Nieuwe Wereld daar vandaan komen. Ik ging er dus vol verwachting heen, mij verheugend op een weerzien met dit unieke wijngebied - nou ja, wijnland eigenlijk.

Tekst: Erik van Kampen

Gedurende een week bezochten we met een kleine groep liefhebbers een flink aantal wineries, allemaal in het hogere segment actief.

Een kleine greep daaruit: we waren onder meer bij Bernardus, Ridge, Bonny Doon, Vine Cliff, Opus One, Mondavi, Ferrari-Carano, Kistler, Schramsberg & Walter Schug.

We zijn over het algemeen fantastisch ontvangen. Ik heb er veel van geleerd, en heb heel veel goede en bijna geen slechte wijnen geproefd. En toch knaagde er iets. De hele week eigenlijk en vanaf de eerste dag.

Laat ik met het hoogtepunt beginnen, letterlijk en figuurlijk. Ridge! Hoog gelegen in de Santa Cruz Mountains. Wijnen met complexiteit, zonder overdreven veel alcohol of hout, en veel rijpingspotentieel. Helemaal mijn wijn, zullen we maar zeggen. Maar de rest? Goed gemaakt, dat zonder meer.

Volgens mij loopt in Californië een aantal van de beste wijnmakers ter wereld rond. Beste voorbeeld daarvan is voor mij Kistler: Pinot Noir en Chardonnay zonder het kleinste rafeltje. Ultra-gepolijst. Maar ook zwaar, hoog in alcohol, zwaar met hout beladen. Mooie wijnen, maar een tijdje geleden viel me in een proeverij al op dat een dure Kistler Chardonnay tegen top-witte Bourgogne ernstig in de problemen kwam, met name bij het terugproeven. Te lomp, te heftig.

Van de zomer was ik bij vrienden op bezoek. We zaten buiten in de tuin en onder een oude pruimenboom lagen pruimen die er spontaan afgevallen waren. Ik heb er een paar opgegeten, en ze waren lekker zoet. Maar de meesten waren te rijp en aan het rotten geslagen, dus plukte ik er nog enkele van de boom. 10 maal zo lekker! Frisser, en met veel meer smaak. Ik moest toen weer terugdenken aan Napa Valley, en aan een anekdote over Robert Parker. Op de vraag wanneer druiven rijp zijn om te oogsten, zou deze gezegd hebben ‘als ze er af vallen als ik tegen de wijnstok schop’. Nu is dit typische Parker-humor, maar voor hem zit daar wel een kern van waarheid in. En hij zit fout, hartstikke fout.

We hebben ons laten vertellen dat 1997 een jaar van omslag in Californië is geweest. Het was blijkbaar een erg warm jaar, met extreem rijpe druiven. Het gevolg: dikke, vette wijnen met veel alcohol en glycerine, en (voor rood) krachtige maar ronde tannines. Winespectator en Parker vonden het geweldig, en zo werd 1997 als een topjaar beoordeeld. Sindsdien probeert iedere winery ter plekke deze stijl te halen, door laat te oogsten, daarbij geholpen door de klimaatopwarming.

Ridge wijngaard.

Vroeger
Mijn conclusies: ik vond Californische wijnen ‘van vroeger’ een stuk lekkerder en beter dan die van vandaag. Ten tweede: het is een ernstig misverstand te denken dat fruit, en dus wijn, steeds lekkerder wordt naarmate dit rijper wordt geoogst. Ten derde, de Amerikaanse wijnschrijvers, Parker en de Wine Spectator hebben veel goeds, maar ook veel slechts gedaan. En het wordt nu weleens tijd dat aan hun hegemonie in de wijnwereld een einde komt.

À Votre Santé

Erik van Kampen is sommelier bij Licores Maduro.

ÑAPA Business
28 april 2012

Integraal Personeelsbeleid:

Een 'must' voor succes

Integraal personeelsbeleid (IPB) betekent dat personeelsbeleid doelgericht, samenhangend, resultaat- en vooral toekomstgericht wordt aangepakt. Het personeelsbeleid en de personeelsinstrumenten worden afgestemd op visie, missie en strategische doelen van de organisatie. De instrumenten die nodig zijn worden veel preciezer gericht op wat organisaties en medewerkers nodig hebben en competenties worden ontwikkeld in afstemming met de doelen die de organisatie zich stelt. Deze vorm van personeelsbeleid verovert de wereld in ras tempo en ook op Curaçao en de andere eilanden is er belangstelling voor , maar veel organisaties weten nog niet wat IPB precies inhoudt.

Tekst: Judice Ledeboer

De consulting divisie van Deloitte Dutch Caribbean organiseerde onlangs een workshop 'Integraal personeelsbeleid' waarbij de deelnemers kennis maakten met het begrip 'integraal personeelsbeleid' en hoe deze vorm van beleid binnen een organisatie is te implementeren. De belangstelling was groot, want gezien de ontwikkelingen bij zowel de commerciële- als de overheidssector is er grote behoefte om vanuit gestructureerd, integraal en strategisch 'human resource management'een nieuwe weg in te slaan. Onder de deelnemers bevonden zich allemaal HRM-professionals uit het bedrijfsleven en de overheid. De workshop stond onder leiding van Maghalie van der Bunt, HR-specialist en Director/ Partner Human Capital Consulting & Training bij Deloitte.

Van der Bunt begon de workshop met een stuk geschiedenis inzake HR-management. "Als je wilt weten waar je naartoe wilt, moet je weten waar je vandaan komt", zei ze. Ze haalde Frederick W. Taylor aan, die gezien wordt als de vader van wetenschappelijk management en een van de eerste managementconsultants was. Hij was civiel ingenieur en streefde naar industriële efficiëntie. Hij observeerde de arbeiders en bestudeerde de werkzaamheden die ze moesten doen. Hij had heel precieze ideeën hoe een ander systeem van werken beter zou zijn voor de werknemers en financieel gunstiger voor de werkgevers. Hij was een groot voorstander om een onderscheid te maken tussen mentaal en handmatig werk. Taylor geloofde dat het loon dat men verdiende gekoppeld moest worden aan productiviteit, dus de productiviteit moest omhoog en dat kon door werkzaamheden te specialiseren. Zijn 'werksysteem' leidde tot stijging van de welvaart in de laatste 75 jaar (massaproductie). Zijn gedachten over werk zijn bekend als de 'Taylor's Principles'. Ook Henri Fayol (1841-1925), een Franse mijndirecteur, kwam met een nieuwe managementtheorie en daarmee leverde hij een belangrijke bedrage aan de organisatiekunde. Hij keek naar de totale organisatie. Hij zag vijf activiteiten van het leidinggeven als belangrijk: plannen en voorspellen, organiseren, beheersen, coördineren en controleren. De managementtheorieën van Taylor en Fayol zijn momenteel weer zeer actueel.

Hawthorne-effect

Ook het Hawthorne-effect, waarbij aandacht en interesse voor de werknemer de productiviteit verhoogt (zoals het geven van kerstpakketten) speelt nog steeds een rol bij personeelsbeleid en volgens Van der Bunt zijn sommige organisaties blijven hangen in deze oude manier van werken. Er is wel belangstelling voor de medewerkers, maar er wordt niet voldoende gekeken naar het resultaat van het werk en daar wordt ook niet op beoordeeld. Bij goed personeelsbeleid moet er anno 2012 wel beoordeeld worden op resultaat. Waar ligt de lijn tussen beoordeling van toe en nu? Hoe kan je dat anno 2012 doen?

Enige jaren geleden deed het begrip Human Resource Management zijn intrede. HRM is een visie op mensen binnen de organisatie: Het personeel wordt daarbij niet gezien als kostenpost, maar als activa. HRM-instrumenten zijn op elkaar afgestemd en er is personeelsbeleid dat is afgestemd op het strategisch beleid van de organisatie. Personeelsbeleid is dan ook gericht op langetermijnvisie. Dit is heel belangrijk, omdat iedereen moet weten waar men naartoe werkt. HRM is daarbij ook een 'lijnverantwoordelijkheid'. Dit betekent dat iedere manager verantwoordelijk is voor een stukje HRM. Bedrijfsbreed is iedereen verantwoordelijk voor zijn eigen werk.

Die verantwoordelijkheid wordt echter dikwijls niet bij zichzelf gezien en er worden veel situaties en problemen doorgeschoven naar de afdeling HRM. Dit zien veel HR-managers en andere personeelsmedewerkers als een grote last. "Alles wordt naar HR gestuurd. Mensen nemen zelf geen verantwoordelijkheid", was de reactie van diverse HR-managers.

Missie en visie

De vraag kwam op of er bij organisaties een duidelijke missie en visie is en of de managers en medewerkers die ook kennen en ook wat ieders individuele aandeel is in dit kader is ('wat betekent deze missie en visie voor mij?). Uit de reacties van de deelnemers kwam naar voren dat er geen duidelijke visie is bij hun organisaties. Misschien is die er wel, maar buiten de directie weet niemand die en het is dus niet mogelijk om na te denken over wat het eigen aandeel is in het uitvoeren van deze visie. Bij veel organisaties zit de HR-manager (of iemand anders) niet in het MT-team. Bij één (commerciële) organisatie was dat wel het geval en de HR-manager bevestigde een positieve verandering in het personeelsbeleid sinds de HR-manager in het MT=team zit. Hoewel er visie is wordt er echter niet gewerkt aan die visie, zei deze HR-manager. "Er wordt nog te veel op korte termijn gewerkt."

Personeelsbeleid wordt nog veel te veel gezien als sluitpost, waarbij investering in personeel als niet belangrijk wordt gezien. Toch moeten de HR-managers wel strategische plannen voor de toekomst maken. Zonder visie van de directie van de organisaties is dat niet mogelijk. Ook andersom komt het niet voor. Directies bepalen een visie en als die klaar is moet HRM daar maar mee zien te leven. Het komt dus voor dat er op korte termijn 20 nieuwe medewerkers aangenomen moeten worden, maar dat de HR-afdeling daar niet op is voorbereid. Stagnatie in het volgen van de visie is het gevolg. Diverse HR-managers zeiden: "We hebben soms het idee dat HR niet serieus genomen wordt. We komen met ideeën, maar daar wordt niet eens naar gekeken. We houden ons veel te veel bezig met de praktijk, brandjes blussen en administratieve zaken, in plaats van mee te denken op beleidsniveau, zodat we ook kunnen inspelen op de visie die er is."

Onwetendheid

Volgens workshopleider Van der Bunt zitten er veel mensen op directieposities die onvoldoende kennis hebben van de meerwaarde van strategisch HRM. "Dit is pure onwetendheid", zegt ze. Op zich is dat niet erg, mits er vertrouwen wordt gesteld in HRM-werknemers met expertise en dat ontbreekt dikwijls. En zo werkt iedereen langs elkaar heen. Er is geen duidelijkheid. Het implementeren van integraal personeelsbeleid moet dit soort problemen ontkrachten. Bij strategische doelstellingen en het afhandelen van de belangrijkste organisatorische vraagstukken moet men erkennen en begrijpen dat en hoe medewerkers het verschil maken en dat ervoor gezorgd moet worden dat mensen het verschil kunnen maken. Er moet een vertaalslag worden gemaakt naar HRM. Als we dit willen bereiken met onze organisatie: wat betekent dit dan voor onze werving & selectie, waar moeten we dan onze medewerkers in gaan ontwikkelen en waar moeten we ze op beoordelen.

De laatste tijd wordt er bij commerciële bedrijven en bij organisaties van de overheid veel aandacht gegeven aan onder meer trainingen. Dat is op zich een positieve ontwikkeling, maar de vraag komt echter op of de trainingen die gegeven worden van strategisch belang zijn voor de organisatie. Dit is niet altijd het geval. Aangezien de visie van de organisaties dikwijls niet bekend is, sluiten de trainingen niet aan. HRM wordt niet altijd strategisch ingezet.

Functiebeschrijvingen

Een van de stokpaardjes van Van der Bunt is het belang van goede functiebeschrijvingen. "Zijn die zo ingericht dat ze strategische doelen van de organisaties reflecteren?" Volgens haar valt daar nog veel te verbeteren. Er moet echter ook gepraat worden met de werknemers. Veel beoordelingsinstrumenten worden alleen gebruikt als beloningsinstrument en niet om de werknemer te ontwikkelen en te laten reflecteren op zijn werk. De beoordelingssystemen hebben ook geen link met de visie (als die er is). Waar gaat het goed, waar gaat het niet goed in het licht van de organisatie- en afdelingsdoelstellingen. Waar heb je behoefte aan om verder te ontwikkelen? Dit is het onderdeel waar geen 'begrip' voor de werknemer is. Knelpunten die genoemd werden waren angst/ de kleinschaligheid van het eiland/de eilanden en geen kennis en vaardigheden. Van groot belang is bewustwording en ontwikkeling van alle partijen, van hoog tot laag, om integraal te denken en te doen. De grote veranderingen die er de laatste jaren zijn, op wereldniveau, maar ook op Curaçao en de andere eilanden door de staatkundige veranderingen, brengen veel veranderingen mee bij organisaties. Het managen van deze veranderingen vraagt aandacht voor de nieuwe processen, nieuwe procedures, andere visies en missies en niet in de laatste plaats voor de mens, die anno 2012 andere eisen, voorwaarden en behoeftes heeft.

Een integrale aanpak vraagt totale afstemming zowel horizontaal, verticaal als functioneel in de organisatie. Er worden volgens Van der Bunt nog te veel 'open muren' gebouwd. Steentje hier, steentje daar. "Of ga je bouwen vanuit de visie en missie die je hebt?" Dan moet er binnen het HR-beleid ook integraal gedacht worden. Om dat te kunnen doen moet de HR een andere 'rol' aannemen binnen organisaties en dat is de rol van strategisch partner. Belangrijk is om erkend en gerespecteerd te worden in die rol. "Integraal Personeelsbeleid en Human Resource Management is een continue proces met jezelf, waarbij je jezelf vragen moet stellen", aldus Van der Bunt. Vragen als: Hoe ziet verticale integratie er concreet uit? Hoe kunnen we dit een praktische invulling geven? Zijn HR-instrumenten op elkaar afgestemd? Hoe zit het met competentiemanagement, waarbij het vertalen naar het werken met competenties een uitstekend instrument is om verticale en integrale integratie te bewerkstelligen. Van der Bunt ziet competentiemanagement als de lijm die alles bij elkaar houdt.

De conclusie is in ieder geval dat het voor organisaties belangrijk is om een integraal geschreven (strategisch) personeelsplan te hebben. Hoe kunnen werknemers zich ontwikkelen, doorstromen. Expertise van directies is daarbij niet nodig, maar het hebben van visie op HR anno 2012 en ruimte geven aan de HR-afdeling om zelf aan de slag te gaan met verticale en horizontale integratie is wel noodzakelijk.

Communicatie

Van der Bunt vindt het vreemd dat er bij organisaties nog steeds plannen worden gemaakt, waarbij er niet gevraagd wordt wat dat voor het personeel betekent. "Als P&O-medewerker ben je juist een goede adviseur. Communicatie is daarbij het allerbelangrijkste. Dat loopt als een rode draad overal doorheen. Het is ook belangrijk om de expertise die er op de HR-afdelingen is ten toon te spreiden en om te focussen op wat je wel kunt doen. Stap voor stap, manager na manager en praat met de managers die ontvankelijk zijn voor veranderingen. Vergeet vooral niet om jezelf te blijven ontwikkelen, ook in bedrijfskundige aspecten." Dit laatste is belangrijk omdat HRM'ers tegenwoordig ook uit de hoek van bedrijfskundige opleidingen worden aangetrokken, juist om mee te kunnen denken en te overleggen op MT-niveau.

De boodschap die alle cursisten meekregen was om vooral te kijken welke rol de HR-professionals hebben en wat ze daarmee wel kunnen doen. De eerste stap is om een draagvlak te creëren bij directies. De conclusie van de deelnemers was dat er nog veel moet worden gedaan om dit draagvlak te creëren. Ze hebben 'huiswerk' te doen.

- Vier principes van wetenschappelijk management (Taylor's Principles):
- Wetenschappelijke studie van taken
- Selectie van personeel door trainen en ontwikkeling van iedere medewerker
- Begeleiding van personeel en samenwerking
- Functioneel toezicht. Teamwork tussen management en ander personeel, werk plannen en zorgen voor het goed uitvoeren van het werk.

Arbeidsrecht

Het referendum

De afgelopen maanden is bij herhaling in diverse kranten te lezen dat er bij een aantal ondernemingen op het eiland een referendum wordt gehouden. Wat is een referendum en op grond van welke wettelijke basis kan een referendum worden gehouden? Van belang om te weten is of een onderneming verplicht is met een vakbond te onderhandelen over het afsluiten van een collectieve arbeidsovereenkomst ('CAO') binnen de onderneming. Hieronder wordt op deze vragen een antwoord gegeven. De antwoorden zijn overigens te vinden in de Arbeidsgeschillenlandsverordening 1946 (P.B. 1946, 119). Kern van deze landsverordening is de mogelijkheid tot het organiseren van een referendum.

Tekst: William ten Veen

Het doel van het referendum is om door middel van een geheime stemming te onderzoeken in een onderneming welke vakbond als onderhandelingspartner voor de werknemers kan optreden bij het behartigen van hun arbeidsaangelegenheden. Indien er sprake is van meerdere vakbonden die het personeel willen vertegenwoordigen, wordt bij referendum uitgemaakt door welke vakbond het personeel vertegenwoordigd wenst te worden.

De werkgever is wettelijk verplicht om de vakbond die de meerderheid (tenminste 51 procent) heeft behaald van het aantal stemgerechtigden te erkennen als gesprekspartner en met deze vakbond over een CAO te onderhandelen. In de Arbeidsgeschillenlandsverordening is de instelling van een Landsbemiddelaar geregeld. De Landsbemiddelaar is een onafhankelijke derde persoon die in geval van een collectief arbeidsconflict bemiddelt tussen de vakbond en de werkgever. De Landsbemiddelaar is tevens belast met het organiseren van het referendum en ziet er op toe dat het referendum ordentelijk en in het geheim geschiedt.

Hieronder volgt in het kort de procedure voor de organisatie van een referendum zoals deze blijkt uit de wet: (i) het bestuur van een vakvereniging van werknemers (lees: vakbond) of de werkgever, dient een schriftelijk verzoek in bij de Landsbemiddelaar tot het houden van een referendum (ii) na ontvangst van het verzoek tot het organiseren van een referendum, volgt een schriftelijke bevestiging van het verzoek door de Landsbemiddelaar aan de vakbond en de werkgever (iii) de vakbond moet aantonen dat zij een meerderheid van de werknemers van dat bedrijf als haar leden heeft; om die reden dient de werkgever de Landsbemiddelaar te voorzien van de personeelsgegevens (iv) als de Landsbemiddelaar, na het verrichten van een vooronderzoek, van mening is dat het zin heeft om een referendum te organiseren wordt de procedure daartoe voortgezet (v) de Landsbemiddelaar maakt deze beslissing bekend en nodigt andere vakbonden uit mee te doen aan het referendum; de werkgever is verplicht de beslissing van de Landsbemiddelaar zichtbaar voor de werknemers op te hangen in het bedrijf (vi) de Landsbemiddelaar bepaalt, na overleg tussen de werkgever en de vakbond(en), (a) de datum, het tijdstip en de plaats voor het te houden referendum, (b) de werknemers die stemgerechtigd zijn en (c) welke vakbond(en) bevoegd zijn om deel te nemen aan het referendum (vii) de werkgever is verplicht de stemgerechtigde werknemers met behoud van loon vrijaf te geven teneinde deel te kunnen nemen aan het referendum door het uitbrengen van hun stem (viii) de Landsbemiddelaar deelt na afloop van de stemming (geheim) en telling van de stemmen (openbaar) de uitslag (mondeling) ter plekke mede aan alle aanwezigen (ix) de uitslag dient de Landsbemiddelaar in de vorm te gieten van een proces-verbaal, welke schriftelijk kenbaar dient te worden gemaakt aan de werkgever en de betrokken vakbond(en) (x) de vakbond die een meerderheid van stemmen heeft behaald, wordt wettelijk erkend. Dit houdt in dat de werkgever een wettelijke verplichting heeft om die vakbond als gesprekspartner te erkennen en om met deze vakbond aan tafel te gaan om te onderhandelen over een CAO, uiteraard voor zover daar uiteraard behoefte aan bestaat bij de vakbond. Als er al een CAO binnen het bedrijf bestaat kan het zijn dat een andere vakbond dan voorheen de nieuwe onderhandelingspartner wordt.

Op grond van artikel 14A van de Arbeidsgeschillenlandsverordening 1946 bestaat er een wettelijke plicht voor de werkgever tot onderhandelen. De wettelijke plicht stelt geen eisen aan het resultaat van het onderhandelen. Hieruit volgt dat een werkgever in beginsel geen plicht heeft om een CAO in te voeren. Deze plicht ontstaat echter wel wanneer de onderhandelingen met betrekking tot een CAO is een dusdanig stadium zijn gevorderd dat het afbreken daarvan als onrechtmatig moet worden beschouwd. Als de werkgever bij herhaling - maar zonder resultaat - met de vakbond aan tafel is gaan zitten en de onderhandelingen op een dood spoor zitten, heeft de werkgever aan zijn plicht om collectief te onderhandelen voldaan.

Concluderend: via de weg van de Arbeidsgeschillenverordening 1946 kunnen werknemers de werkgever (via een vakbond) dwingen om onderhandelingen met betrekking tot een CAO te starten. De vakbond kan de werkgever niet dwingen om ook daadwerkelijk over te gaan tot invoering van een CAO.

William ten Veen is Advocaat en Partner bij BBV Legal tenveen@bbvlegal.com

Mens & Werk

'Ziek door het werk'

Onlangs was er een manager van een afdeling van een groot bedrijf die van een personeelslid hoorde dat een ziek personeels lid 'winkelend' in de stad gesignaleerd was. De manager belde de 'zieke' op en vroeg waarom hij niet op zijn werk kwam, terwijl hij wel in de stad kon rondlopen. De 'zieke' meldde dat hij zich niet goed voelde en niet kon werken. De manager accepteerde dit niet en sommeerde de 'zieke' om weer naar het werk te komen, wat de 'zieke' overigens niet deed.

Tekst: Judice Ledeboer

"Wat moet ik nou daarmee", vroeg de manager. Hij kwam niet op het idee dat er misschien meer aan de hand was waardoor het personeelslid 'ziek' was. En dit 'meer aan de hand' bleek te maken te hebben met de manager zelf. De 'zieke' voelde zich gemanipuleerd, in een hoek gezet en niet gewaardeerd door de manager, maar wist niet hoe hij daarmee moest omgaan en toen meldde hij zich ziek. Was hij werkelijk ziek? Misschien wel. Dat weten we niet. Daar moet een arts voor worden geraadpleegd, maar dit voorbeeld is wel een van de vele voorbeelden van mensen die 'ziek' worden door hun werk of werkomgeving.

Uiteindelijk heeft het alles met de persoon die ziek is zelf te maken, want iedereen die werkt moet er zelf voor zorgen dat hij iets doet aan de problemen die hij op het werk ervaart. Men moet voor zichzelf opkomen en daar ligt dikwijls het probleem. Mensen weten niet hoe ze dat moeten doen, omdat het hen niet geleerd is. De weg van de minste weerstand, zoals een ziekmelding, is dan het eerste wat er in iemand opkomt.

Er is een grote groep mensen die zich onzeker voelt. Deze mensen zien zichzelf daardoor dikwijls als slachtoffer. 'Ik kan niet functioneren omdat de manager mij niet met respect behandelt', 'het project loop niet goed omdat afdeling X niet voldoende mankracht heeft', 'ik kan er niets aan doen dat ik altijd te laat ben omdat de bussen niet op tijd rijden', enzovoort, enzovoort. Met 'ach' en 'wee' gaat men mee in het verhaal, maar het komt er eigenlijk op neer dat de persoon niet in staat is om zelf een probleem op te lossen, om voor zichzelf op te komen. Mensen die zich 'zeker' voelen gaan heel anders met problemen om. Ze laten zich niet afschepen en laten zich niet meeslepen in zaken die niet goed georganiseerd zijn. Ze gaan op zoek naar oplossingen, zoeken de juiste personen om mee te praten en ze zorgen ervoor dat ze niet afhankelijk zijn van anderen.

Maar hoe weet iemand dat hij niet functioneert omdat hij zich niet zeker voelt? En hoe zorgt hij ervoor dat hij zich zekerder gaat voelen, waardoor hij beter voor zichzelf kan opkomen, zelf oplossingen zoekt voor problemen en niet de schuld iedere keer bij een ander legt en weer de regie over zijn leven krijgt. Allereerst is het belangrijk dat je als mens aan een bepaalde dosis zelfreflectie doet. Als het niet goed gaat op het werk, als er dikwijls problemen zijn met collega's en/of de manager, dan ligt dat aan alle partijen, want 'waar twee kijven, hebben twee schuld'. Dat wil zeggen dat het goed is om ook te kijken waar je zelf iets kan veranderen, zoals vergroting van kennis, verbetering van communicatie, op onderzoek gaan naar een oplossing en niet gaat zitten wachten totdat een ander met een oplossing komt of zoals in het voorbeeld je 'ziek' te melden.

Via de afdeling personeelszaken kan er misschien een verzoek worden ingediend voor een coachingstraject. Dat helpt om inzicht te krijgen in het eigen functioneren. Het is ook mogelijk om te vragen om een assessment te doen, zodat het duidelijk wordt waar men goed in is of juist niet en welke storende elementen er zijn waardoor men niet goed functioneert. Er zijn namelijk nog steeds heel veel mensen die werk doen dat hen niet ligt of ze werken bij een bedrijf waar ze het eigenlijk niet naar hun zin hebben, maar ze durven dat niet toe te geven. De wijze van werken van de manager heeft ook invloed, maar veel managers luisteren liever niet naar de feedback die ze krijgen op hun manier van werken, als er überhaupt ruimte is voor werknemers om eerlijke feedback te mogen geven. Uit angst om de baan te verliezen houden velen hun mond. Maar door te blijven zitten wordt de situatie echt niet beter. Werkgevers willen niets liever dan tevreden werknemers omdat die beter presteren dan ontevreden werknemers. Dit betekent dat een gesprek met de werkgever, manager of iemand van personeelszaken een opening kan bieden naar ander werk binnen het bedrijf. In het ergste geval kan duidelijk worden dat er voor de werknemer geen andere functie is, maar die is er misschien wel bij een andere organisatie. De werknemer is tenslotte altijd zelf verantwoordelijk voor zijn werkplezier en gezondheid.

Over management

Organiseren, ondernemen, managen, leidinggeven

Het Excel-plan, richtinggevende waarden en de vision statement

Tot slot van de richtinggevende waarden; deze dienen ten eerste als kompas op de weg naar het bereiken van de missie en de visie. Ten tweede om mensen te verbinden die met eenzelfde begrip en houding gaan samenwerken en ten derde om op basis van die waarden en met gezond verstand beslissingen te nemen. De waarden worden dan gebruikt om de juiste beslissing te nemen in elk specifiek geval in plaats van generieke, ouderwetse regels te gebruiken of de door klanten zo gehate policies & procedures.

Tekst: Jan de Ruijter

Het belang van deze vaak ethische waarden blijkt uit de volgende opsomming in het Engels: Values are the foundation of Trust (ik kan iemand die geen values heeft, niet vertrouwen)
- without Values there is no Trust,
- without Trust there is no Care,
- without Care there is no Commitment,
- without Commitment there is no Involvement,
- without Involvement there is no Teamwork,
- without Teamwork there is no Empowerment,
- without Empowerment we are back to 20 years ago with Command & Control.

De richtinggevende waarden mogen niet alleen maar in iemands gedachten zijn, het is dan te informeel en te gemakkelijk om ervan af te wijken. Ze moeten op schrift gesteld worden en worden veelal door de teamleden ondertekend.

De richtinggevende waarden hebben geen aparte plaats in de strategische planningspiramide maar behoren op de pagina van de mission statement zodat die pagina achtereenvolgens het volgende beschrijft:
- de missie, wat doen we.
- het credo, een korte krachtige slagzin, lijfspreuk.
- het verdienmodel, hoe doen we het.
- het type bedrijfsvoering, voor wie doen we het.
- richtinggevende waarden, hoe handelen we.

Als afsluiting van het hoofdstuk missie:
- De missie is de precieze beschrijving wat een organisatie doet.
- Elke medewerker moet die missie kennen en ernaar leven.
- Elke medewerker moet tevens een missie hebben voor zijn eigen leven inzake familie, gezondheid, werk, studies en hobbies.
- Het samenvallen van de missie van het bedrijf met die van de medewerker is één van de belangrijke factoren in motivatie en jobtevredenheid.

De volgende stap in het Xcel-plan is de visie.

Vision statement

Wat kan en wil de organisatie worden in de toekomst? Hoe wil zij er uitzien over tien jaar, wat wil ze dan bereikt hebben? Doe dat bijvoorbeeld door een brief nu te dateren op 1 mei 2022 en beschrijf daarin hoe het bedrijf en omgeving er dan uitzien. Hoe groot is het bedrijf dan, hoeveel medewerkers, omzet, winst, in welke steden en landen. En doe dat ook voor je persoonlijke leven, je familie, werk, studies, hobbies, gezondheid. De vision statement beschrijft de intentie en ambities die de organisatie voor de toekomst heeft; het is een gedroomd toekomstbeeld. Het kan de droom zijn van de eerste eigenaar. Het geeft antwoord op de vraag hoe het bedrijf er in de toekomst bijvoorbeeld over tien jaar uit zal zien. Het is richtinggevend en geeft energie; een vision statement werkt versnellend op het bereiken van de visie. Voor de medewerkers geeft het een toekomstbeeld waar iedereen nog zelf een stukje invulling aan kan geven, waarmee zij zich kunnen identificeren. Het kan hun trots en energiek maken en moet hen het gevoel geven dat ze een deel van iets heel bijzonders zijn. Het geeft een gemeenschappelijke basis om samen aan het werk te gaan en te blijven. Het moet vooral een collectief gevoel worden. De visie moet elke dag geleefd, beleefd en uitgedragen worden door de leiders en maakt het verschil tussen een doelgerichte proactieve cultuur en een reactionaire, doelloze cultuur. De visie kan pas echt leven als ze gebaseerd is op waarden, opvattingen en ambities die door allen gedeeld worden en met zo'n visie lukt het een organisatie om haar potentieel te bereiken.

Het is daarbij niet genoeg de visie in mooie woorden te formuleren en die in het bekende lijstje aan de muur op te hangen, op de website of in het jaarverslag. De visie moet gebruikt worden bij de werving, selectie en training van medewerkers en met name wat de visie betekent voor allle dagelijkse werkzaamheden.

De vision statement heeft de volgende functies:
1. Richting geven. De organisatie speelt een rol in het maken van de toekomst, we vormen zelf onze toekomst. Dit is proactiviteit in plaats van het zich neerleggen bij de onzekerheden van de toekomst en stuurloos afwachten wat er gaat komen.
2. Inspireren. De visie moet een uitdagend doel zijn, het moet creatieve spanning geven, het moet mensen inspireren om het gezamenlijke, nuttige doel na te streven en daardoor zelf je toekomst te bepalen.
3. Winnen. Sommige bedrijven leiden, andere volgen. Bedrijven die leiden nemen het initiatief en zijn bepalend voor hun sector, zij creëren. Andere wachten af, kijken naar wat de concurrent doet en reageren. Bedrijven die leiden zijn bezig met het creëren van de wereld van morgen en ontvangen als eersten de aandacht en voorkeur van de klant. Een visie maakt winnaars die de concurrentie altijd voorblijven.
4. Overleven. Er komt meer concurrentie, de markt verandert, nieuwe technologie neemt hun plaats in, een monopolie verdwijnt, er komt nieuwe wetgeving. Dat zijn allemaal zaken die het moeilijk maken de toekomst te overleven. Het dwingt ertoe je te beraden over de toekomst en een visie te ontwikkelen hoe te veranderen en hoe te overleven.

Jan G. de Ruijter is bedrijfsconsultant op Aruba. Reacties: j.deruijter@yahoo.com

Boeken

Presenteren

'Presenteren' combineert de theorie over hoe je een speech of presentatie houdt voor een congres of een vergadering met de ervaring van de vijftien beste tv-presentatoren van Nederland.

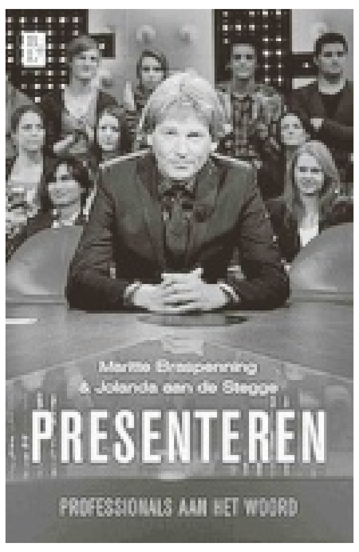

Hoe zorgen Eva Jinek en Twan Huys ervoor dat hun kijkers blíjven kijken? Hoe leerden Matthijs van Nieuwkerk, Paul Witteman en Rick Nieman hun spanning te beheersen? En hoe beoordelen de presentatoren zichzelf en hun collega's?

In elf stappen laat het boek zien hoe je op een goede manier presenteert. Natuurlijk gaat het daarbij niet alleen om wát je zegt, maar ook om hóe je dat zegt.

Met medewerking van bekende Nederlandse presentatoren waaronder Sacha de Boer, Sophie Hilbrand, Twan Huys, Yvon Jaspers, Eva Jinek, Andries Knevel, Rick Nieman, Matthijs van Nieuwkerk, Jeroen Pauw, Prem Radhakishun en Paul Witteman.

Nooit eerder onthulde de top van de Nederlandse tv-presentatoren zoveel over hun vakgebied én over elkaar. Ze zijn openhartig over de manier waarop ze zich voorbereiden en omgaan met spanning, maar ook over hun kleding en uitstraling. Welk cijfer geven ze zichzelf en wie vinden ze de beste (m/v) in hun vak?

Matthijs van Nieuwkerk: "Aan een presentatie die er gemakkelijk uitziet, is altijd hard gewerkt. Het moet boeien."

Patrick Lodiers over Matthijs: "Hij is de beste tv-presentator omdat hij 'een gevulde koek met vitaminen' presenteert."

Eva Jinek over de beste mannelijke en vrouwelijke presentator: "Oh, dit is zo gevaarlijk. Ik vind Jeroen Pauw de beste. Altijd scherp, door en door geïnformeerd en vaak humoristisch."

Maritte Braspenning (1962) heeft een bureau voor presentatie- en mediatrainingen. Zij traint televisiepresentatoren, ceo's, juristen en jong talent. De theorie en voorbeelden komen uit haar praktijk. Jolanda aan de Stegge (1959) schrijft als freelance journalist voor grote en kleine bedrijven, ministeries, vakbladen en publiekstijdschriften. Ook was ze redacteur van informatieve televisieprogramma's.

Titel: Presenteren - Professionals aan het woord
Auteurs: Maritte Braspenning, Jolanda aan de Stegge
Uitgever: Bertram + de Leeuw Uitgevers BV
EAN: 9789461560483

Business Agenda

Curaçao

13-18 mei: ACH 44th Annual Conference
De 44e jaarlijkse conferentie van de Association of Caribbean Historians wordt gehouden op Curaçao van 13 tot 18 mei. Paneldiscussies en lezingen over uiteenlopende onderwerpen zoals religie, slavernij, emancipatie en onderwijs.
Locatie: Renaissance Curaçao Resort and Casino
Meer informatie: http://www.associationofcaribbeanhistorians.org/conferenceprogram.htm
Of mail: achsecretary@gmail.com.

17 t/m 20 mei: Fred 2012
Flinx Recruitment Expo Dutch Caribbean (Fred) vindt plaats van 17 t/m 20 mei in het WTC te Rotterdam. Meer informatie: www.fredexpo.com of email fred@flinx.biz

31 mei: Fatum Pensioen & Bedrijvendag en Best in Business Award
De zevende Fatum Pensioen & Bedrijvendag. Aansluitend wordt de winnaar van de vijfde Fatum Best in Business Award bekendgemaakt. Met deze prijs wil Fatum bedrijven uit met name het MKB stimuleren verder te excelleren in hun bedrijfsvoering en management.
Er zijn tien bedrijven genomineerd. Uit deze tien zal een selectie gemaakt worden waarvan de beste vijf uitgenodigd worden voor het evenement op 31 mei. De winnaar ontvangt een geldprijs van 10.000 gulden en diverse andere prijzen.
Locatie: Hyatt Regency
Meer informatie: www.fatum.com of bel Valery Sinot: tel. 777-7141 of 777-7127.

Business Happy Hour
TGI Monday!
Locatie: El Ron Cocktailbar, Roodeweg 86, Otrobanda (tegenover tankstation Colon).
Datum en tijd: Elke eerste maandag van de maand van 17.00 - 20.00 uur.
Dresscode: casual.
Tel: 661-8122.

Aruba

27-29 april: Health and Beauty Expo
Georganiseerd door Multi Media International N.V.
Opening vrijdag 27 april, de expo is op zaterdag en zondag geopend van 12.00 tot 20.00 uur.
Entree Afl. 7,50
Locatie: Renaissance Convention Center
Meer informatie: www.facebook.com\expobeauty

11 mei: 19e Jaarlijkse Business Dinner Meeting
Thema van de bijeenkomst is: 'Aruba's future without the Refinery'. Het concept is anders dan voorgaande jaren. Na de cocktailreceptie volgt een paneldiscussie over bovengenoemd thema. Panelleden zijn Audrey Croes-Laclé, Milton Berlinski en Harold Malmberg. Na het officiële gedeelte vindt het Tropical Dinner Buffet plaats, daarna entertainment met de band Tsunami.
Entree: 56 dollar (100 florin) per persoon
Dress code: Business Elegant
Tijd: 18.30 - 23.59 uur
Locatie: Renaissance Convention Center
Contact: secretariat@arubachamber.com
tel. 582.1120 ext 34/41/29.

23 juni: Mind your Eye
Voor de tweede maal organiseert Healthy Wealthy N.V. in samenwerking met Jose A. Camacho Security & Investigative Consultants een internationale conferentie over geldvervalsing en credit card-fraude. Voor iedereen die dagelijks met geld te maken heeft.
Locatie: Marriott Resort and Stellaris Casino
Meer informatie: www.mindyoureye-aruba.com

Internationaal

4 mei: Caribbean Business Executive Seminar
De 15e in een serie seminars bedoeld voor Caribische top executives, met presentaties van vertegenwoordigers van internationale en regionale instituten op het gebied van pensioenen.

Georganiseerd door het Caribbean Centre for Money and Finance en de University of the West Indies. Thema: 'The future of the pension in the Caribbean'.
Locatie: Hyatt Regency Trinidad, Port of Spain, Trinidad and Tobago

10 mei: Ideas Economy
Ideas Economy: (Brazil) Innovation richt zich op de toekomst van innovatie en ondernemerschap in de BRIC's en wereldwijd. Het onderzoekt de systemen en structuren die nodig zijn om innovatie en ondernemerschap te bewerkstelligen in de komende jaren, en er wordt ingegaan op nieuwe inzichten in wat dit betekent voor de toekomstige economische en sociale vooruitgang in Brazilië, Latijns-Amerika en de rest van de wereld.
Locatie: Rio de Janeiro, Brazilië
Contact: latam@economist.com
Meer informatie: http://latinamerica.economist.com/event/brazil-innovation-2012/253

21 - 26 mei: Handelsmissie Holland-Venezuela
Focus ligt op olie- en gaslevering.
Locatie: Caracas, Venezuela.
Email: rderaad@nchnl.nl tel.: 0031 70 3441551.

De Business Agenda verschijnt wekelijks in de Ñapa. Informatie over zakelijke evenementen, zoals symposia, lezingen, trainingen en conferenties, zowel op Aruba, Bonaire als op Curaçao, is welkom op napa@amigoe.com.

Communicatie

Public relations gedefinieerd

Alle bedrijven, instellingen en organisaties doen in meerdere of mindere mate - bewust of onbewust - aan public relations. Dat kan ook niet anders, want ze zijn allemaal afhankelijk van een goede relatie met klanten, relaties, leveranciers en bankinstellingen. Het komt allemaal neer op het werkenmet, voor en tussen mensen.

Tekst: Bob Harms

Bij public relations (PR) houdt men zich bewust bezig met het verbeteren van de relaties met de mensen die voor het bedrijf van belang zijn. Deze week sta ik erbij stil wat PR eigenlijk inhoudt, wat het verschil is met reclame en hoe u het in uw omgeving toepast. Ook wat de voor- en nadelen zijn van het gebruiken van PR in vergelijking met andere communicatievormen. Zo kunt u een weloverwogen keuze maken over de inzet van PR.

De doelstelling van PR is het leggen van contacten en het onderhouden van goede relaties met publieksgroepen. Een bedrijf streeft daarbij naar het verkrijgen en behouden van een positief beeld van het bedrijf bij haar publieksgroepen. Met PR probeert u het publiek ervan te overtuigen dat het bedrijf aantrekkelijk is om zaken mee te doen. Omdat PR niet gericht is op het eenzijdig bereiken van een specifiek doel maar op het opbouwen van een goede relatie, spreekt men binnen PR niet van 'doelgroepen' maar van 'publieksgroepen'.
De officiële definitie van PR luidt: 'Het stelselmatig bevorderen van wederzijds begrip tussen een bedrijf en haar publieksgroepen'.
• Het woord 'stelselmatig' geeft aan dat u het planmatig en systematisch aanpakt.
• Het woord 'wederzijds' geeft aan dat u niet alleen informatie geeft, maar ook streeft naar het opbouwen van een dialoog met uw publieksgroepen. Alleen dan weet u wat er leeft en kunt u daarop inspelen.
• Het woord 'begrip' geeft aan dat zowel het bedrijf c.q. de medewerkers van het bedrijf als de publieksgroepen bereid zijn om de houding en het gedrag ten opzichte van elkaar te veranderen.

Toepassingen van PR
PR zet u in wanneer u de belangen van het bedrijf en uw producten en diensten wilt verdedigen en een goede indruk wilt maken op uw publieksgroepen. Er zijn situaties die zich uitermate lenen voor een PR-aanpak. Onder meer:
• U vindt dat u een uitstekend bedrijf hebt met goede producten en diensten en u wilt hier graag meer aandacht voor;
• U wilt vanuit de buitenwereld meer begrip voor en medewerking aan uw activiteiten;
• U wilt meer draagvlak en acceptatie krijgen voor het bedrijfsbeleid en de strategie;
• U merkt dat u niet de gewenste afnemers krijgt door geruchten en een ongewenste beeldvorming en u wilt iets aan dit imago doen;
• In uw bedrijf heeft zich een crisissituatie voorgedaan en u wilt het vertrouwen in het bedrijf herstellen en de in uw ogen onterechte kritiek wegnemen.

Het verschil tussen PR en reclame
Zowel reclame als PR zijn belangrijk voor een bedrijf. Reclame richt zich op het bevorderen van de verkoop van producten en diensten. PR kunt u zien als de 'verkoop' van het bedrijf in zijn totaliteit. In het schema ziet u meer verschillen tussen reclame en PR.

Verschillen tussen reclame en PR (zie tabel)
In sommige gevallen is PR veel adequater dan reclame. U kunt bijvoorbeeld nog zo veel advertenties plaatsen om uw product te promoten, zodra zich een onregelmatigheid voordoet in uw product, zult u ook andere instrumenten moeten inzetten om goed met uw publieksgroepen te communiceren.
Overigens maken reclame, PR, direct marketing en sponsoring allemaal deel uit van het totale communicatiebeleid van uw bedrijf. Als u deze activiteiten goed op elkaar afstemt, versterken ze elkaar.

Corporate en marketing PR
Grofweg kunt u binnen public relations twee niveaus onderscheiden: corporate PR en marketing PR. Bij corporate PR gaat het om het creëren van een positief beeld van uw totale bedrijf.
Bij marketing PR - ook wel product-PR genoemd - gaat het om het in stand houden en/of vergroten van de afzetmogelijkheden van uw producten en diensten. U communiceert over het bestaan, de beschikbaarheid, de toepassingsmogelijkheden, de specifieke kenmerken en de sfeer van uw producten en diensten. Ook besteedt u aandacht aan mijlpalen en de introductie van nieuwe producten en diensten. Bij marketing PR doet u dit echter niet via reclame, maar bijvoorbeeld door het uitbrengen van informatiemateriaal, het organiseren van evenementen en het creëren van (gratis) publiciteit.
Bij veel ondernemingen in onze regio is het planmatig inzetten van PR nog relatief onbekend en ondergewaardeerd. Dit is onterecht omdat het enorm effectief kan zijn en omdat PR bijdraagt aan een goede bedrijfsvoering.

Voordelen
Ten opzichte van reclame of andere marketingcommunicatie-instrumenten is PR in de ogen van het publiek veel geloofwaardiger. Bij PR wordt namelijk een boodschap doorverteld op basis van nieuwswaarde en niet omdat betaald is voor plaatsing. PR krijgt daardoor een zekere betrouwbaarheid en een daarmee samenhangende autoriteit. Ook het gebruikte medium draagt bij aan een hoge geloofwaardigheid. Een ander voordeel van PR is dat de kosten per bereikte persoon lager zijn dan bij andere vormen van promotie. Dit geldt zeker als u 'free publicity' inzet. Als u dus maar een beperkt communicatiebudget hebt, is PR zeker een optie.

Nadelen
Een nadeel ten opzichte van reclame is dat PR nooit de selectiviteit, druk en aanwezigheid tot stand brengt die reclame wel kan realiseren. Als u bijvoorbeeld de media inschakelt om free publicity te krijgen, hebt u weinig directe controle over publicatie of uitzending. Ook herhalingsboodschappen via hetzelfde medium zijn gelimiteerd, in tegenstelling tot de inzet van reclame.

Bron: Contact. Alles over PR & Marketing. Themapocket van 'De Zaak helpt'.

Analyse

Lot Unctad op het spel

In Doha, de hoofdstad van Qatar, staat dezer dagen het lot van de VN- Conferentie over Handel en Ontwikkeling (Unctad) op het spel. Op de dertiende conferentie van deze VN- ontwikkelingsorganisatie is de kloof tussen rijke en armere landen groter dan ooit.

Secretaris-generaal van de Unctad Supachai Panitchpakdi.

Als er geen akkoord komt, zal dat uitgelegd worden als het einde van het debat over ontwikkeling en ook als het einde van de Unctad zelf, waarschuwde econoom Supachai Panitchpakdi, secretaris-generaal van de Unctad.

De discussie gaat vooral over de rol van de organisatie. Moet de Unctad bijvoorbeeld een mandaat krijgen om de huidige wereldwijde financiële crisis en zijn gevolgen voor de echte economie te onderzoeken? De industrielanden vinden van niet, valt te vernemen uit diplomatieke bron.

China en G77
Tijdens de onderhandelingen over de definitieve tekst voor deze conferentie namen vooral China en de Groep van 77 (G77), de grootste groep ontwikkelingslanden, het op voor de Unctad.

De Europese Unie daarentegen wil de passage geschrapt zien die handelt over de rol van de Unctad in de VN-onderzoeken naar de oorzaken en gevolgen van de economische crisis. De EU en de Juscanz-groep (JZ) - met Japan, de Verenigde Staten, Zwitserland, Zuid-Korea, Australië, Noorwegen, Nieuw-Zeeland en Liechtenstein - willen ook niets weten van een verwijzing naar de noodzaak van een regulering van de financiële markten.

Akkoorden
De kloof tussen ontwikkelings- en industrielanden is nog groter wanneer het over de akkoorden van de vorige Unctad-conferentie, in 2008 in Accra (Ghana), gaat. De Groep van 77 wil dat die akkoorden geratificeerd en versterkt worden, zodat de Unctad zijn huidige taken kan voortzetten. De JZ-groep eist het schrappen van elke verwijzing naar de ratificatie van de Accra-akkoorden en vraagt tegelijk een herziening van die akkoorden.
De rijke landen leggen de lat hoog. Ze zijn niet van plan met lege handen naar huis terug te keren, zeggen de diplomatieke bronnen. Juist daarom is Supachai's bezorgdheid over de toekomst van de Unctad terecht, stellen ze.

Sterkere Unctad
Meer dan 170 burgerorganisaties, waaronder ActionAid International, het Arabische Ngo-Netwerk voor Ontwikkeling en Friends of the Earth hebben de regeringen bij de start van de conferentie, in een video opgeroepen om de rol van de Unctad te versterken.

Ze wijzen erop dat de Unctad een belangrijke rol heeft gespeeld 'bij de identificatie van de hoofdoorzaken' van de huidige crisis, die in 2008 in de Verenigde Staten begon.

Crisis voorspeld
De Unctad heeft de crisis voldoende ver op voorhand aangekondigd, wat vooral lof verdient omdat de organisatie over beperkte middelen beschikt. Multilaterale instellingen met meer middelen zoals het Internationaal Monetair Fonds (IMF), de Wereldhandelsorganisatie (WTO) en de Organisatie voor Samenwerking en Economische Ontwikkeling (OESO), hebben de crisis niet zien aankomen, zeggen de organisaties.
De Unctad heeft ook de ontwikkelingslanden oplossingen voor de gevolgen van de crisis helpen zoeken en heeft gepleit voor de hervorming van het economische en financiële beleid om herhaling te voorkomen, zeggen de organisaties.

Golden Star kookt sterren van de hemel

Aan de Dr. Maalweg staat een bijzonder gebouwtje en eigenlijk valt er nietvoorbij te rijden, zonder dat het opvalt. Knalgeel en knalrood; de enige juiste omschrijving. Het is het Golden Star Restaurant.

Tekst: Marja Berk

Een restaurant dat bekend staat om zijn krioyo-specialiteiten. Op 21 april bestaat het restaurant 40 jaar. Gaat dit uitgebreid gevierd worden? "Nee", zegt woordvoerder Thokaai beslist, "pas als we 50 jaar bestaan, gooien we er een groots feest tegenaan. Maar uiteraard is op de 21e iedereen welkom iets te komen drinken." Thokaai is sinds 2006 mede-eigenaar van deze opvallende locatie en is daar trots op. "Mijn familie en ik huurden het eerst van de vorige eigenaar, maar hij overleed. Zijn familie bood toen aan het restaurant te kopen. Omdat de eigenaar mijn buurman was, kregen wij de eerste optie en we besloten om op het aanbod in te gaan. Ik ben dan wel de woordvoerder, maar het restaurant is dus van de hele familie", lacht hij. Huur werd uiteindelijk koop en zo is het gekomen.

Thokaai roemt het restaurant als 'de beste zaak op het eiland met lokale gerechten'. "Het begon destijds met deze gerechten, maar er kwamen steeds meer toeristen die om internationale gerechten vroegen. Toen hebben we de beslissing genomen ook lomito, vis van de dag enzovoort op de kaart te zetten." Het lievelingsgerecht van Thokaai zelf? "Geit", zegt hij. "Die worden op Banda'bou aangeschaft en daar ook geslacht."

Thokaai is geboren Curaçaoënaar en is nooit ergens anders geweest. "Geen behoefte aan", verduidelijkt hij. Ook echtgenote en kinderen zijn van plan op het eiland te blijven. Zijn pubers studeren hier en de planning laat vooralsnog geen buitenland zien. Maar wat niet is, kan nog komen. Zijn vader was in vroeger dagen taxichauffeur en had een eigen auto. "Toentertijd waren er nog niet veel taxi's op het eiland, dus hij had het best druk, ondanks het feit dat er nog geen mobiele telefoon beschikbaar was. Er werd gewoon naar het vaste taxinummer gebeld."

Vrienden

Terug naar het restaurant. Alle begin is moeilijk en Thokaai investeerde in marketingactiviteiten. Adverteren in de krant en radiospots maakten dat het restaurant goed begon te lopen. "Vooral toeristen die de stoba of gestoofde geit wel eens wilden proeven, kwamen binnen." Zijn vaste, lokale, gasten zijn inmiddels vrienden geworden. "Zij zijn gasten van het eerste uur en dat schept een band." Tijdens happy hour is het dan ook een drukte van belang en trakteert het Golden Star Restaurant haar gasten op kleine hapjes. Het plan is om het nog gezelliger te maken, vooral tijdens happy hour. Wat bedoelt hij daarmee? "Ik wil graag lokale artiesten laten optreden." Dat belooft wat want het terras van het restaurant leent zich uitstekend voor live-optredens.

Zelf koken doet Thokaai niet, daarvoor heeft de familie een goed opgeleide kok in dienst. "Uiteraard vooral gespecialiseerd in onze lokale gerechten." Ook de kok heeft zijn opleiding gevolgd op Curaçao: een goede garantie voor de juiste bereiding van plaatselijke gerechten en zijn yambo is vermaard. "Het is niet gemakkelijk om een goede yambo te maken, weet je." Op zondag wordt er in het restaurant veel soep gegeten, een oeroude traditie op het eiland. Het Golden Star Restaurant heeft over klandizie niet te klagen en vooral op feestdagen is het er erg druk. Verjaardagen, Moederdag en Vaderdag zijn echte familiedagen die met het hele gezin gevierd moeten worden. Dan zit het restaurant ook stampvol en is het hard werken voor de acht personeelsleden, waaronder een aantal stagiaires. Ook familieleden die net een begrafenis achter de rug hebben, komen bij elkaar in het Golden Star Restaurant om te eten, te drinken en na te praten. Herinneringen ophalen onder het genot van een borrel: het is een uitstekende combinatie.

Thokaai heeft overigens grote plannen met het restaurant. "We zijn van plan uit te breiden en de bovenverdieping erbij te betrekken. Er moet natuurlijk een trap naar boven worden gemaakt, maar als je daar eenmaal zit heb je een prachtig uitzicht over zee." Het wordt een open gedeelte zonder ramen en dit jaar nog wordt met de verbouwing begonnen, waarbij ook zeker de benedenverdieping wordt aangepakt. Er zal worden geschilderd, afgebroken, opgebouwd. De architect is inmiddels klaar met de tekeningen en de familie Thokaai is tevreden met het resultaat.

De hele familie is betrokken bij de besluitvorming en het runnen van de zaak. Thokaai's echtgenote doet de inkoop en hijzelf de administratie. Maar de rest van de familie bemoeit zich ook met de gang van zaken en iedereen vervult zijn eigen taak. "De keuken wordt ook gecontroleerd en ze komen vaak proeven of het allemaal nog wel klopt. Ze komen met grote regelmaat binnenvallen, maar eigenlijk is er nooit discussie. Het wordt altijd lekker gevonden, maar dat komt natuurlijk ook omdat wij de echte lokale ingrediënten gebruiken. Alles vers!"

Thokaai maakt aan het einde van het gesprek nog een statement: "Golden Star Restaurant is het eerste en enige restaurant met de beste lokale gerechten." Waarvan akte.

MKB

Curaçao als kenniseconomie

De afgelopen jaren zijn globalisering, digitalisering en de opkomst van internettechnologie hand in hand gegaan. Er zijn nieuwe vormen ontstaan om kennis te delen, die bedrijven de mogelijkheid bieden zich beter in de kijker van potentiële klanten te spelen. Hierin ligt een grote kans voor het Curaçaose Midden- en Kleinbedrijf (MKB): door middel van de inzet van computers en internet - oftewel 'ICT' (Information & Communication Technology) wordt gemakkelijk en snel gecommuniceerd en kan eenvoudig een groot publiek bereikt worden.

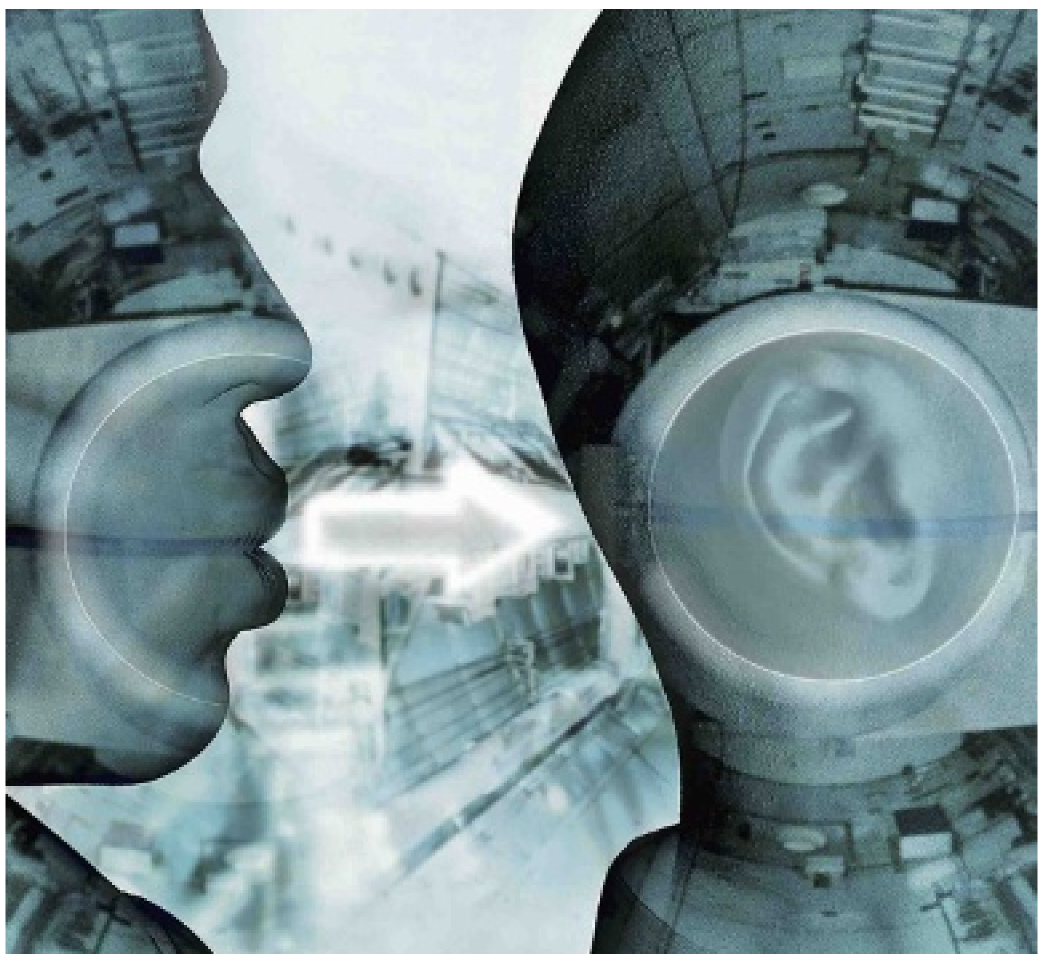

Tekst: Stimul-IT

Voor de huidige wereldwijde economie is de inzet van kennis van essentieel belang. De kenniseconomie komt voort uit de informatie-economie, en heeft als belangrijkste kenmerken kennis, ervaring en vaardigheden. Het gaat om kennis en vaardigheden vanuit verschillende invalshoeken. Inbreng van onder anderen economen, ICT-ers, wiskundigen en scheikundigen wordt uitgewisseld en gecombineerd met meer sociaal-maatschappelijke disciplines zoals psychologie en sociologie. Uitwisseling van kennis en vaardigheden binnen én tussen sectoren zorgt voor het vergroten van de algehele toegang tot informatie en het overdragen hiervan.

Dit is precies waarin de kenniseconomie zich onderscheidt van de traditionele economie: economische ontwikkeling komt voort uit het inzetten en ontwikkelen van menselijk kapitaal (human capital), bestaande uit kennis, vaardigheden en ervaring. In combinatie met nieuwe, digitale manieren van communiceren, kunnen producten en diensten die voortkomen uit onderwijs, bedrijfsleven en innovatie gemakkelijker worden gedeeld en verspreid.

Voor Curaçao biedt de kenniseconomie een grote kans. Door onderdeel te zijn van een wereldwijde kenniseconomie kan de internationale positie worden versterkt. Dat Curaçao een eiland is, werd in de traditionele economie vanwege de hoge transportkosten als een nadeel ervaren. Met de kenniseconomie hoeft dit geen belemmering meer te zijn. De locatie van bedrijven en organisaties is steeds minder van belang; met behulp van ICT kan kennis en informatie digitaal verspreid worden. Ook met het ontstaan van virtuele bedrijven wordt gemakkelijker een groter (internationaal) publiek bereikt.

Niet alleen grote, internationaal georiënteerde bedrijven kunnen profiteren van een kenniseconomie. Ook MKB-ers kunnen, door gebruik te maken van ICT en social media, sneller informatie uitwisselen en verwerken. Dit heeft als voordeel dat bedrijven beter kunnen inspelen op hun markt en doelgroep. Daarnaast kan toegang tot meer kennis en informatie een positieve bijdrage leveren aan het onderwijs, en hiermee human capital creëren. Goede communicatie en met elkaar in verbinding staan is hiervoor essentieel. Curaçao heeft het voordeel dat veel onderlinge banden en contacten reeds aanwezig zijn op het eiland.

Los van alle kwaliteiten die op Curaçao aanwezig zijn, is voor het promoten en opnemen van de kenniseconomie ondersteuning in de vorm van beleid nodig. Volgens de World Bank ligt de basis voor een kenniseconomie in een stabiel economisch en institutioneel systeem, met goede ICT-infrastructuur, een gedegen onderwijssysteem, en een beleid gericht op innovatie. Het ministerie van Economische Ontwikkeling heeft aangegeven bezig te zijn met het stimuleren van innovatie, en ziet kennis als belangrijkste pijler voor de economische ontwikkeling van Curaçao.

De kans voor Curaçaose bedrijven en organisaties ligt in de samenwerking. ICT faciliteert toegang tot wereldwijde kennis, waardoor beter kan worden ingespeeld op de markt en beoogde doelgroepen. MKB-ers kunnen nieuwe producten en diensten snel en kosteloos bekend maken via hun eigen website, Facebook of Twitter. Ook kunnen contacten met klanten en andere bedrijven gemakkelijk worden onderhouden met Facebook en LinkedIn. Met een relatief kleine investering, kan het MKB veel profijt hebben door eenvoudig nieuwe marktsegmenten aan te spreken.

Wilt u meer informatie over hoe het Midden- en Kleinbedrijf kan profiteren van ICT, social media en de kenniseconomie, dan kunt u contact opnemen met Stimul-IT - Curaçao Information Technology Institute.

Wilt u meedenken en meepraten over de ontwikkeling van Curaçao als informatie-maatschappij en kenniseconomie? In juni organiseert het Kennisplatform een conferentie over dit onderwerp. Meer informatie daarover is te vinden via www.stimul-it.com. Het Kennisplatform is een samenwerking tussen verschillende organisaties, waaronder het ministerie van Economische Ontwikkeling, het ministerie van Bestuur Planning & Dienstverlening, BTP&U, CAH, UoC, de Kamer van Koophandel, CICA, ICC en Stimul-IT.

STIMUL-IT CURAÇAO
Information Technology Institute

Referenties:

Commosioung, M. and E.W. Duggan, (2008), Increasing Competitiveness in SIDS by Building ICT Resilience: An Extension of the Vulnerability Hypothesis Framework, The Round Table, Vol.97, No. 396, pp.397-417.

D'Costa, A. (2008), The international mobility of techni cal talent, in Solimano, A. (2008), The International Mobility of T alent: Types, Causes, and Development Impact.

Goede, M. (2011), The dynamics of organizational change in small developing islands: the case of Curaçao, Caribbean Studies, Vol.29, Nos.1-2.

Goede, M. (2011), Globalization of small islands: the role models of Curaçao, International Journal of Commerce and Management, Vol.21, No.2, pp.192-212.

Scheyvens, R. and J. Momsen (2008), T ourism in Small Island States: From Vulnerability to Strengths, Journal of Sustainable Tourism, Vol.16, No. 5.

Versgeperst.com, 'Focus op kenniseconomie Curaçao' (22-3-2012). www.versgeperst.com

The World Bank, Knowledge for Development, http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/WBI/WBIPROGRAMS/KFDLP/0,,menuPK:461238~pagePK:64156143~piPK:64154155~theSitePK:461198,00.html

JCI IOBA:

Broedplaats jonge entrepeneurs

Maharo Isenia

Ondanks het feit dat de maatschappij sterk aan verandering onderhevig is, blijft één ding fier overeind staan: de jeugd heeft de toekomst! Een kijkje op de website van de Junior Chamber International (JCI) leert ons hoe de jeugd met haar toekomst omgaat. Of om kán gaan.

Tekst: Marja Berk Foto's: JCI

Eerst wat achtergrondinformatie. JCI is een internationale organisatie met meer dan 200.000 leden in 110 landen. De organisatie is niet politiek gebonden. JCI is gebaseerd op vier pijlers: Business, Community, Internationaal en Trainingen. Op elk van die gebieden kunnen leden zich ontwikkelen. Dat kan bijvoorbeeld door het volgen van trainingen of door een opleiding te volgen om zelf trainer te worden om vervolgens binnen JCI trainingen te gaan geven. Ook kan je leren business te doen en een netwerk op te bouwen of projecten op te zetten voor goede doelen. Het bezoeken en organiseren van internationale congressen is een andere manier om je te ontwikkelen. De mogelijkheden zijn groot. De overkoepelende factor is 'fun', want het blijft een vrijetijdsbesteding en dat moet natuurlijk wel leuk blijven!

JCI biedt de mogelijkheid om internationale contacten op te doen of om je internationale netwerk uit te breiden door middel van Europese en Wereldcongressen of door het vervullen van internationale functies.

Maar natuurlijk heeft JCI ook haar kamers in het Caribisch gebied en zeker ook op Curaçao. We praten met jonge mensen van deze tak van de JCI. Jonge, enthousiaste mensen. Voorzitter Maharo Isenia is 32 jaar en Nevita Mezas is de 34-jarige projectleider voor het jaar 2012. Beiden hebben gestudeerd in Nederland. Op de vraag of de Junior Chamber enige verbondenheid heeft met de Lions Club of Rotary, wordt ontkennend geantwoord. "We zijn een leadership organization", verduidelijkt Isenia, "en géén serviceclub." Dit jaar wordt het 31-jarig bestaan van JCI op Curaçao gevierd. "We zijn één van de vier local organizations op het eiland en wij zijn JCI IOBA. De overige drie zijn JCI Willemstad, JCI UDC en JCI Wayaka. Het overkoepelende orgaan heet JCI Dutch Caribbean, daar vallen alle Caribische JCI-eilanden onder. Dat zijn dan Aruba en St. Maarten."

We focussen op JCI IOBA. Er gebeurt veel binnen deze organisatie en eens per maand wordt er bij het Avila Hotel vergaderd over diverse lopende projecten waaronder de maandelijkse JCI 'Roadshow'. Deze roadshowheeft ten doel jonge zakenlieden bij grote bedrijven te vertellen over JCI en waar de organisatie voor staat. Bovendien wordt training gegeven over ontwikkeling, ondernemerschap en is deze roadshowtevens bedoeld om kennis uit te wisselen.

"In het najaar worden twee grote projecten ontwikkeld die zelfs gerelateerd zijn aan de United Nations, waarbij één project bestaat uit een wedstrijd over housefarming. Thuisboeren, zeg maar. Het andere zal gaan over watermanagement op het eiland", vertelt Mezas. "Ja", vult Isenia aan "als Aqualectra wordt gebombardeerd, om maar eens een extreem voorbeeld te noemen, hebben we natuurlijk een enorm probleem. Kennis over watermanagement en hoe om te gaan met zo'n situatie is van groot belang. We zijn te afhankelijk."

Een jaarlijks terugkerend project is de Creative Young Entrepreneur Award, een aanmoedigingsprijs voor jonge ondernemers op Curaçao. Wie het slimst zijn zaken heeft aangepakt, wie het meest ondernemend is, komt in aanmerking voor deze prijs. En wie jureert dat dan? Wie beslist? "De jury bestaat uit ondernemers die al gevestigd zijn op het eiland en een naam hebben opgebouwd, zoals onder anderen de directeur van Banco di Caribe." Bij de jurering wordt gekeken naar de creativiteit bij de eigen bedrijfsvoering, productontwikkeling, serviceontwikkeling of wanneer de persoon een ingewikkeld probleem heeft opgelost bij een organisatie. Het gaat in hoofdzaak om startende ondernemers, die zich kunnen inschrijven voor deze Award. Natuurlijk zijn er voorwaarden verbonden aan inschrijving. Zo moet iemand ingeschreven staan bij de Kamer van Koophandel en mag je niet ouder zijn dan 40 jaar met een minimumleeftijd van 18 jaar. Isenia: "We krijgen altijd veel aanmeldingen, maar we moeten ons helaas tot vijftien deelnemers beperken."

De inschrijving geschiedt door middel van een inschrijfformulier, dat gelijk staat aan een bedrijfsplan. Daarnaast moeten de kandidaten zich in vijf minuten aan de jury presenteren en worden ze ook beoordeeld op de vestigingsplaats. "Die plaats wordt ook bezocht, zodat de werkbaarheid in de praktijk getoetst kan worden", vertelt Mezas.

Doel

Het doel van de verkiezing is duidelijk. "Wij willen met deze wedstrijd de nadruk leggen op ondernemers op Curaçao die niet alleen jong, maar ook succesvol zijn. We willen deze mensen gebruiken als voorbeeld om andere jongeren te stimuleren iets voor zichzelf te beginnen, waarbij het ook de bedoeling is te leren van de creativiteit van een ander." Informatie en communicatie op het eiland is van groot belang zodat er synergie kan ontstaan. 'Create positive change within your community'; een prachtige missie die door JCI IOBA wordt gehanteerd en uitstekend van toepassing is. "Deze missie wordt vertaald in al onze projecten", zegt Isenia, "en creëert impact binnen onze gemeenschap."

Wat zijn de consequenties voor de winnaar van de Creative Young Entrepreneur Award? Mezas licht toe: "Om te beginnen krijgt de winnaar tienduizend gulden, die hij in zijn bedrijf dient te investeren. Dat geld wordt weggezet op een voor hem geopende rekening bij Banco di Caribe, een van de sponsors van deze Award. Het is ook een internationale wedstrijd. Alle JCI-eilanden kunnen deze organiseren en de winnaar van Curaçao kan in competitie met bijvoorbeeld die van Aruba. Als je de winnaar wordt van JCI Dutch Caribbean, het overkoepelende orgaan, dan kan je wereldwijd de strijd aangaan. Zit je eenmaal in de top drie dan wordt alles voor je betaald. Elk jaar wordt de locatie bepaald voor deze wereldwijde competitie en dit jaar is dat Taipei." De verkiezing brengt niet alleen een boost voor de winnende ondernemer, maar helpt buitengewoon goed bij het internationaal netwerken.

Nevita Mezas

Winnaar

De winnaar van 2011 schuift aan: Stephen Walroud. Hij ontwikkelde, samen met een compagnon, het bedrijf Ecoversum B.V. De naam doet 'groen' aan en dat is ook de bedoeling. "Ja, we zijn ook een groen bedrijf", lacht Walroud. Waarom heeft Ecoversum vorig jaar de Award gewonnen? "Omdat we een oeroud Curaçaos gebruik in ere hebben hersteld en aangepast aan deze tijd", zegt hij. "Daar waren we zelf zo enthousiast over, dat we ook vonden dat we in aanmerking kwamen voor deze prijs." Leg eerst maar eens even dat oeroude gebruik uit. Hij steekt enthousiast van wal. "We zijn het eerste bedrijf op Curaçao dat regenwater serieus neemt. We stimuleren de mensen om het gebruik van Aqualectra-water te minimaliseren en het gebruik van regenwater te maximaliseren, door middel van opvang."

Dat is dus een oud systeem. "Ja", beaamt Walroud, "maar die traditie is een beetje uitgestorven en wordt nog zelden gebruikt. Je ziet dat er steeds meer wordt gebouwd op ons eiland, maar weinig nieuwe huizen laten nog dakgoten zien, waardoor opvang van regenwater onmogelijk is geworden. Vroeger werd er veel slimmer gebruik gemaakt van de natuur en dat willen we weer terug brengen."

Volgens Walroud heerst er een verkeerde perceptie over de hoeveelheid regen die er valt op Curaçao. "Op de lange termijn bekeken, valt hier zelfs meer regen dan in Nederland, maar de perioden zijn korter en veel heftiger. Genoeg regenwater dus, waar je heel vaak je tuin mee kunt besproeien, de wasmachine op kunt laten draaien of een paar honderd keer je toilet mee kunt doorspoelen. Denk je de besparing op consumptiewater eens in!" Wat heb je nodig om dit idee ten volle te benutten? "Onder meer dakgoten en watertanks. Vanuit die watertanks denken wij oplossingsgericht mee hoe we het beste jouw huis van dat regenwater kunnen voorzien. Wij leveren en installeren het totaalconcept, inclusief de pompen voor de watertank. Je hoeft niet groot te beginnen, het systeem is te allen tijde uit te breiden. Als je erachter komt hoeveel voordeel je uit dit systeem kunt halen, is het altijd mogelijk meer zaken erop aan te sluiten.Het is eigenlijk een goede investering; de terugverdientijd ligt gemiddeld op 2 jaar. Er is maar één factor onzeker en dat is de hoeveelheid regen die er valt in een jaar." Een verloren gegane oude traditie werd dus nieuw leven ingeblazen en zelfs uitgebreid. Maar Ecoversum denkt verder. Op Curaçao is het goed mogelijk je eigen gewassen te kweken, dus waarom niet met behulp van opgeslagen regenwater? Het bedrijf levert hiervoor de kassen. 'Grow your on food', is een slogan die Walroud graag gebruikt.

Walroud vroeg architecten naar het waarom. Waarom komen er geen dakgoten meer op nieuwe huizen? Waarom wordt dit aloude systeem niet meer gebruikt? Het antwoord was dat Aqualectra tegenwoordig overal met behoorlijke druk water levert, dus zo'n tank of een groot waterreservoir onder het huis is niet meer nodig. "Stromend water werd gemakkelijk verkrijgbaar, maar het was vroeger nog betaalbaar. Dat is tegenwoordig wel anders", lacht hij.

Walroud heeft als prijswinnaar niet de keuze gemaakt internationaal de degens te kruisen. "Dat mag", zegt Mezas. "Een winnaar is zeker niet verplicht buiten de grenzen te gaan. Die keuze mogen ze zelf maken." Walrond heeft veel gehad aan het winnen van de prijs. "Dat valt niet tegen", benadrukt hij. "We zitten natuurlijk nog steeds in de groeifase en we liepen toch even tegen een cashflow-probleem aan. Het geld dat we met de Award wonnen, hebben we direct vastgezet bij de bank en hebben daar een rekening-courant krediet van gemaakt. Zo konden we wat ruimer importeren en liepen we zelfs een half jaar voor op de plannen die we hadden. Dat brengt weer een positieve spiraal met zich mee, want ook dat bracht weer vertrouwen bij de bank. En je hebt natuurlijk al een streepje voor als je zo'n Award wint. Investeerders en banken zijn niet achterlijk, die weten ook wel dat het bedrijfsplan dat je indiende al eerder door professionals werd bekeken. En goedgekeurd."

De visie van de prijswinnaar 2011 komt uitstekend overeen met de aan de United Nations gerelateerde projecten die JCI IOBA voor 2012 voor ogen heeft. Toeval?

Meer informatie over de JCI Creative Young Entrepreneur Award is op Facebook te vinden.

Stephen Walroud